

Jó Pajtás

2017. XI. 30.

71. évf., 34. szám

Fotó: Bozsoki Valéria

Az óbecsei Szeretetház lakói

MIKULÁSRA VÁRVA

Még elkészül!

SZABADKA

*Ovisok
az iskolában*

MI AZ?

*Dél-Amerika
az őshazája,
és mindenki
szereti*

JÁTSSZ ÉS NYERJ!

*Szinte kihalt,
mégis ismert
szakma*

Lezárult egy rendkívüli kirándulássorozat

A szabadkai Majsai Úti Általános Iskolában november 18-án tartották meg a Magyar Nemzeti Tanács által támogatott kirándulássorozat zárórendezvényét. Az esemény kulturális programot foglalt magában, valamint kiállították a gyermekek által készített rajzokat és leporellókat. Az ünnepségre a szabadkai általános iskolák harmadikos tanulóit hívták meg, valamint azokat a harmadikosokat, akik valamilyen díjban részesültek. Szép programmal készültek, a Juhász zenekar is fellépett, a műsor végén pedig tortával kedveskedtek a gyerekeknek. Minden gyermekrajzot és leporellót kiállítottak. Összesen több mint kétszáz egyéni rajz, valamint harminc leporelló érkezett a pályázatra. Az alkotásokat háromtagú bizottság bírálta el. Ők hozták döntést arról, hogy ki kapja azt az okostáblát, amely a legjobb leporellóért járt. A bírálóbizottság tagjai **Agárdi Hajnalka**, **Turkál Marianna** és **Kanyó Ervin** voltak.

Az egyéni rajzok készítői közül első díjas a felsőhegyi **Nagy Némedi**

A kirándulók nem kerülték el a múzeumokat sem

Viktor, második díjas a topolyai **Rajcsán Rita** és a felsőhegyi **Nagy Vivien**, harmadik díjas pedig a csantavéri **Budemac Nikoletta**, a hajdújárasi **Kozma Ábel** és a felsőhegyi **Kucor Loretta** lett, míg különdíjban a felsőhegyi **Kovács Réka** részesült. **Csonti Melinda** felsőhegyi tanítónőt szintén különdíjjal jutalmazták odaadó munkájáért. A leporellók készítői közül az első díjat és az ezért járó interaktív táblát a **palicsi Miroslav Antić Általános Iskola** vihette haza, különdíjban pedig a **magyarittabéi Miloš Crnjanski Általános Iskola** és a **törökkanizsai Jovan**

Jovanović Zmaj Általános Iskola részesült. Az eseményen jelen volt a Magyar Nemzeti Tanács elnöke és munkatársai, a Forum Könyvkiadó Intézet csapata, valamint a program valamennyi támogatója.

Az MNT idén második alkalommal szervezte meg vajdasági kirándulássorozatát kisiskolás diákok számára. Az idei programban 1682 harmadikos tanuló és 141 osztálytanító vett részt. A kiránduló osztályok lakhelyüktől függően Szabadkát és Palicsot, Újvidéket és Péterváradot, Zentát vagy a nyugat-bácskai régióban Zombort, Doroszlót és a bácsi várat látogatták meg.

Édes anyanyelvem

*Olyan a magyar nyelv hangja,
Mint a templom harangja.
Hazánkban sok a magyar,
Ez sokfajta személyiséget takar.*

*Édes anyanyelvünk olyan, mint a varázs,
Minden ember szájából úgy száll, akár a parázs.
Nyelvünk a szeretetet úgy sugallja,
Hogy azt mindenki jól meghallja.*

*Aki szorgalmasan tanulja végig,
Annak tudása elérhet az égig.
Ha megpendül a nyelvünk húrja,
Öröm hallgatni újra és újra.*

*Azért szeretjük a nyelvünket,
Mert fejleszti az elvünket.
A kisgyermek még nem beszél, csak bólogat,
De idővel szép magyar szavakat mondogat.*

**Kószó Rebeka, Sörös Viola
és Zázrovity Melánia,
Sonja Marinković iskola, Szentmihály**

Ki tud többet?

Honismereti vetélkedő Szent László jegyében

Az idei év Szent László-émlékév, amely a lovagkirály trónra lépésének 940., és szentté avatásának 825. évfordulója jegyében zajlik. Szent László kiemelkedő uralkodónk volt, emellett a kereszténység következetes védelmezője és terjesztője. Az a hír járja róla, hogy a legkeményebb csatákban is tudott nemes lelkű lenni.

Az emlékévként szervezte meg honismereti versenyét az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete. A Kárpát-medencei szintű, több mint két évtizedre visszatekintő honismereti verseny az általános iskolás és középiskolás diákokat öleli fel, a megmérettetés alapos felkészülést igényel: szöveggyűjtést, esszéírást, plakátkészítést, szöveg tanulást, kiselőadás készítését. Lázás készülődés folyt hónapokon keresztül diákok, tanárok, szervezők körében.

A versenyt november derekán a szabadkai Széchenyi István Általános Iskolában tartották meg, vajdasági diákok mellett romániai és magyarországi diákok is részt vettek. Az általános iskolások kategóriájában első helyen végzett a **mórahalmi Móra Ferenc Általános Iskola** csapata, második lett a **szabadkai Majsai úti Általános Iskola** versenyzőgárdája, a harmadik helyet a **bácsfeketehelyi Nikola Đurković Általános Iskola** csoportja érdemelte ki.

Minden résztvevő emléklapot, könyvet és alkalmi ajándékot kapott. A díjazottak kétnapos kiránduláson vehetnek részt. A verseny kísérőprogramjában vajdasági alkotók munkáiból összeállított Szent László-kiállítás és a Szent Longinus Hagymányórzó Egyesület műsora szerepelt.

Együtt – Horvát Brigitta pályadíjas alkotása a finnországi Hyvinkaa város 16. alkalommal meghirdetett nemzetközi triennáléján

Szeretetház

Nagy volt a sürgés-forgás az óbecsei Lurkóház napközi otthonban. Huszonkét gyerek tölti itt a nap legnagyobb részét a tanítás előtt vagy után. Látogatásunkkor a feladataik mellett műsort próbáltak. **Szabó Izabella** nevelőtől, házfelelőstől megtudtuk, a nevelők a gyerekekkel mindig úgy készülnek, hogy műsorral lephessék meg a hozzájuk el látogató vendégeket. Így mutatják meg, mit tanultak, mit tudnak, és így köszönik meg a ruhafélét, lábbelit vagy más adományt. Amikor tűzifát kaptak, a gyerekek is szorgoskodtak a behordásában.

– Ma Judit tanító nénivel papír Mikulásokat vágtam, ragasztottam, Blanka tanító nénivel pedig az amerikai postaláda elkészítésében ügyeskedtünk – mondta **Romina Jerašić**, a Sever Đurkić iskola nyolcadikosa, aki nem titkolja, mekkora örömet jelent számára minden kézműves műhelymunka. – A színdarabban élvezem a rossz gyerek szerepét, mert ő az, aki megdézsmálja a finomságokat, amelyeket Mikulás bácsi hozott a jó gyerekeknek – hadarta Romina. Elő-órára siet, hamarosan indulnia kell, előtte még ebédelnie. Rövid idő alatt sok mindenről akar beszámolni. – Szeretek ide járni, mert itt a többiekkel együtt többet tudok megtanulni. A magyart, a németet és a zenét kedvelem. Szoktam a Lurkóházból könyvet kérni és hazavinni. Amint elolvasom, visszahozom. Amikor megérkeznek az iskolából a kicsik, segíték nekik a lecke meg-

írásában. Örülök a közös kirándulásoknak. Én még mindig szeretek játszani. Leával beleugrálunk a sok levélbe, aztán összesöpörtük. Szívesen segíték Blanka tanító néninek a Lurkóház előtti utcarész feltakarításában.

– Olyan jókat játszanak a gyerekek, nyáron zokniból varrt labdával is – mesélte **Bognár Judit** tanító néni. – Itt a gyerekek összetartanak.

Ezért szoktam mondani: hazamegyek, mert nem idegen helyre, hanem a (nagy)családba megyek.

A gyerekek a nevelőket tanító néninek szólítják. Olyan családokból származnak, amelyek nagy részében a szülő munkanélküli vagy alkalmi munkát vállal. Nagyon szerény körülmények között élnek a gyerekek, a tanulásban nagy se-

Segítséget és megértést kapnak a lurkóházban

Készül a postaláda

gítséget, a mindennapokban megértést a Lurkóházban kapnak. Ezért legtöbbit ott tartózkodnak. Reggel otthonról az iskolába, onnan pedig a Lurkóházba mennek, s ott tanulnak, játszanak este fél hatig. Őszidőben-télidőben már sötétedik, amikor hazamennek...

Megtudtuk, hogy általában ketten-hárman vannak itt egy családból. Vagy éppen osztálytársak, vagy egymás szomszédságában élnek. A harmadikos **Fülöp Dejan** magával hozta az ikertestvérét, Robertinát, akit Tinának becéznek. A kislány szeret hintázni, libikólkázni és bújócskázni – de a fészkerben nem szabad elbújni – mondta.

Dejan, aki **Farkas Edit** tanító néni osztályájára jár, megmutatta a matematika gyakorló fü-

zetét. A képek gondosan kiszínezve, a feladatok pontosan kidolgozva, a füzet tele van ötössel, sőt csillagos ötössel is! Dejan nemcsak szorgalmasan tanul, hanem gyors és nagyon ügyes. Amikor bújócskáznak, pillanatok alatt elbújik. Művész legyen, aki megtalálja.

– Megbeszéljük a gyerekekkel, meddig lehet a csintalankodás – mondta Judit tanító néni. – A csúfolkodásnak és a verekedésnek nincs helye. Ha többször is rájuk kell szólni, hogy ne bántsák a másikat, akkor se mennek el puszi, ölelés nélkül.

Kovács Blanka tanító néni azért tervezett amerikai postaládát, hogy legyen elegendő hely a leveleknek, amelyeket a lurkók írnak a Mikulásnak, akit **B. Varga Sándor** alakít. A levélben

A fekvőtámasz-bajnokok

beszámolnak arról, milyen jó gyerekek voltak egész évben.

– Kamiont kérek – hozakodott elő kívánságával **Halápi Robi**.

Blanka azonban figyelmeztette, Mikulás megnézi a tanító néni névsorában, hogyan viselkedett, megérdemli-e, amit kért.

– Mindennap jó gyerek leszek! – ígérte a fiú.

– Az ígéret szép szó, ha betartják, úgy jó – figyelmeztette a tanító néni.

Dejan és Robi szeret tornázni. Robi a Petőfi Sándor iskola másodikosa, **Csernyák Szilvia** tanító néni tanítványa. A Lurkóházba két idősebb testvérel, Helénával és Szabinával jár. Heléna élvezi a műsorokban a szereplést, szépen szaval, énekel és színészkedik.

– Otthon van egy kisöcsém, aki nemsokára hároméves lesz, szeretek vele játszani – dicsekedett Robi. Különböző minden érdekli: szeret rajzolni fát, levelet, szívecskét, színezni, festeni, házikót készíteni, apának otthon segíteni, zavarócskázni, focizni, számolni és olvasni. Dejan viszont kedveli a baglyokat, az okos állatokat, valamint a pingvineket.

A mikulásváró színdarab szövegét a gyerekek örömmel tanulják. Nem jutott mindenkinek szerep, de nem búsulnak, mert tudják, a karácsonyi műsorban, a betlehemes játékban mindenki fellép.

Kézműveskedés! Az ám, azt mindenki szereti. Nem kell hozzá sok minden, csak ötlet és türelem. Öt fülpálcikát összeragasztottak és belemártottak egy festéktartóba, amelybe három-négy színű temperát nyomtak. S a pálcikákkal kedvükre pöttyözték, pecsételték a megrajzolt fa koronáját. Így alakult ki a tavasz, nyár, őszi, tél témájú festmény. Amikor esni kezdett az eső, akkor a papíresernyő készítése volt az aktuális.

Judit tanító néni műanyagkupakból hatalmas szorzótáblát készített, így könnyebben megy a tanulás. A kilenc- és tízéves Viktória és Timea Judit tanító néninek a lányai. Néha bejönnek segíteni matematikából. Egyébként is kíváncsian érdeklődnek otthon a lurkókról. Névről ismerik őket. Tudják, ki az, aki csintalanabb, és ki az, aki jeleskedik valamiben.

Hajdú Ibolya néni finom ebédje után két heges elpakolja az edényeket az asztalról és letörli az asztalt. Eszembe jut, amit az előőrára siető Romina mondott: különösen szeretem a palacsintát és a hamis burekot. Azt hiszem, mások is.

Lehet-e tudni, kiből mi lesz? Zsuzsa már cukrásznak tanul, a nyolcadikos Rominának azonban csak a tanév végén kell véglegesen eldöntenie, hogy fodrász, manikűrös-pedikűrös, vagy szakács szakra jelentkezzen-e.

Addig is mindennap öröm a számukra, amikor belépnek a Lurkóházba. Köszönnek. Megpusztilják, megölelik a tanító néniüket. Gyere, barátom! – szólnak egymáshoz szeretettel, és örömmel várják egymást és azokat, akik ellátogatnak hozzájuk.

TOLERANCIANAP ÓBECSÉN

A kedves szavak nem kerülnek sokba, mégis sokat érnek

A toleranciának szentelték november 16-át az óbecsei Petőfi Sándor iskolában. A díszteremben kerekasztal-beszélgetésre került sor, ahol az osztályok két-két képviselője vett részt: Berkes Vivien, Tallós Kinga, Fleisz Ákos, Koncz Antóni, Bezeg Hunor, Rác Alexandra, Csikota Annamária, Szloboda Gabriella, Deák Előd, Pintér Krisztina, Halápi Heléna, Nagy Andrea, Szopcsek Bercek Zsigmond, Farkas Aurél, Tojzán Sándor, Major Rebeka.

Erre az alkalomra nagyon is készültek. A szakcsoportok szép, tartalmas falíújságokkal rukkoltak elő, melyeket az iskola dísztermében lehetett látni, olvasni. Így magyarul, szerbül, németül, angolul olvashattuk, mi is az a tolerancia, hogyan kell viselkedni egymással szemben. Az egyiket ezt olvastam: A kedves szavak nem kerülnek sokba... Mégis sokat érnek. Itt a toleranciára vonatkozó szép szavakat olvastam: türelmesség, önuralom, együttérzés, megértés, emberségesség, egymás tisztelete... Ez a drámai csoport munkáját és **Magyar Klementina** magyartanárnő dicséri.

Márton Ilona némettanárnő a szakcsoportjával keresett a falíújságra illő szép szavakat, német nyelven.

– Azért emlékezünk meg erről a napról, hogy feltárjuk, mit is jelent a tolerancia szó, milyen szerepet játszik az életünkben, miért fontos az emberi kapcsolatban toleránsnak lenni. Fontos, hogy odafigyeljünk egymásra: itt, az iskolában órán, otthon... A falíújságon levő szép német szavak megtanulásáért ötös jár.

Szücs Budai Engelbert, az iskola magyartanára is készült a kerekasztal-beszélgetésre. Emlékeztetett, hogy az ENSZ határozata alapján 1995. november 16-a óta ez a nap a tolerancia nemzetközi napja.

A diákokhoz intézett első kérdése az volt, hogy milyen ember az, aki toleráns? Nagyon sok értelmes gondolatot mondtak a kerekasztal résztvevői: elfogadni egymást olyannak, amilyen-

A résztvevők a tanárokkal

nek vagyunk, meghallgatni, tisztelni egymást, segíteni, megbecsülni, nem kiközösíteni senkit, tisztelni a másikat.

Véleményt alkottak a kritikáról is: Elfogadjuk, ha építő jellegű, ha nevelő szándékú. Ha hibázik valaki, szóvá kell tenni...

Majd egy borítékból mindenki húzott egy kártyát, melyen ezt olvashattuk: lusta, otthon ülő, cigányok... A toleranciakártyák segítségével a résztvevők véleményt alkottak a szorgalmas és lusta diákról, a fiatalokról és a felnőttekről, a bulizókról és otthonülőkről, a hívőkről és a hitetlenekről...

A toleranciaszt megoldása is izgalmas volt, képek segítségével történt.

Az elsőn egy parkban ülő idős szerelemespárt láttunk. Az a kérdés, elítéljük-e, hogy előrehaladott korukban is nyilvános helyen mutatkoznak? Sokféle véleményt hallottunk: a szerelem mindig szép, a szerelem örök, nem ítéljük el...

A következő képen egy apuka porszívózik. Kérdés: Normális dolog? Anyukának jó dolga

van? Válasz: Természetes dolog, sok apuka szokott porszívózni.

Egy újabb képen egy étteremben egy ember az asztalra tett lábbal ül. Egybehangzó válasz: Meg kell tanulni rendesen viselkedni az asztalnál mind otthon, mind az étteremben.

Az egyik képen egy göriző tanár. Elítélendő? Nem, mert sportolni jó, menő, mert azt csinálja, amit a fiatalok.

Vagy: egy csodás autóban ül egy hölgy. Mit gondolnak róla? (A nézők közül valaki: Jól férjhezment.) Egy kedves személy vezeti...

Az utolsó képen a fiú párnát szorít a füleire, mert a szomszéd lakásban buli van. Nem tud aludni. Mit tennél? Hívnád a rendőrséget? Azt gondold, másnap meg te rendezel meg nagyobb bulit? Olvasol? A válasz: olvasna.

Ezekkel a sorokkal kis ízelítőt adtunk az óbecsei rendezvényről, mely ezúttal is rendkívül hasznosnak bizonyult.

Koncz Erzsébet

A közönség is szót kapott

A kerekasztal résztvevői

Tolerancianapi szavalóverseny Óbecsén

Tizedik alkalommal szervezte meg november 16-án tolerancianapi szavalóversenyét az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör. **Varnyú Kinga** gimnazista köszöntötte a szavalókat, a szülőket, nagyszülőket, majd a toleranciáról szólva kifejtette, hogy Óbecse a lakossága békés együttélésről ismert. A sok nemzetiség, a multikulturalizmus, a vallás szabadsága számunkra olyan kincs, amellyel a világban kevesen dicsekedhetnek, s még kevesebben nálunk, Szerbiában.

– Mi, óbecseiek megmutathatjuk, hogy sokkal gazdagabbak vagyunk azoknál, akik híján vannak a kulturális és vallási sokszínűségnek. A községben mintegy tizenöt különböző nemzet, nemzeti közösség él már évtizedek óta tisztességben, békességben egymás mellett – mondta.

A megmérettetésen a magyar tannyelvű osztályba járók szerb, míg a szerb tannyelvű osztályba járók magyar nyelven szavaltak. Összesen nyolcvanan.

Élmény volt hallgatni Dobrica Erić, Desanka Maksimović, Milovan Danojlić, Dušan Radonić, Jovan Jovanović Zmaj, Osvát Erzsébet, Csukás István, Weöres Sándor, Sebők László János, Gál László, Szalai Borbála... verseit.

Akik magyarul...

A szerbül szavaló diákok teljesítményét **Marijana Đaković**, a Népkönyvtár munkatársa, **Tatjana Mitić** óvónő, igazgatóhelyettes és **Kiss Igor**, a községi önkormányzat tagja rangsorolta.

1–2. osztályosok: 1. Farkas Larissa, 2. Ferenc Orsolya, 3. Horti Máté és Batori Simon. Különdíjat kapott: Pobrić Hanna.

3–4. osztályosok: 1. Fekete Anna és Szirbik Zalán, 2. Kovács Leona, 3. Varró Tódor és Živković Lara. Különdíjat érdemelt: Rác Attila.

5–6. osztályosok: 1. Deák Gréta, 2. Csányi Dianna, 3. Szel Adrián.

7–8. osztályosok: 1. Balog Eléna és Balog Teodóra, 2. Fenyvesi Zénó, 3. Tallós Hédi és Nagy Noémi.

A magyarul szavaló diákok teljesítményét **Szmieskó Karolina**, a községi önkormányzat tagja, **Fenyvesi Szilvia**, a Népkönyvtár munkatársa és **Rókus Zoltán** színművész értékelte.

1–2. osztályosok: 1. Mraović Džmitar, különdíj: Nevena Dobrički.

3–4. osztályosok: 1. Mraović Doroteja és Lehocski Andrea, 2. Milinkov Marko, 3. Natalija Tašković.

Minden szavalót elismerő oklevéllel jutalmazták, a díjazottak pedig a Szivárvány festőcsoport képeit kapták jutalmul.

K. E.

Fotó: Ricz Róbert

...és akik szerbül szavaltak

Ovisok az iskolában

A szabadkai J. J. Zmaj iskola negyedik tanító nénijei évről-évre megszervezik az előkészítő ovisok iskolai látogatását, amikor a jövődöbéli iskolások megismerkedhetnek a rájuk váró intézménnyel és a negyedik tanulókkal. Mi is ott voltunk a foglalkozáson. Az emeltszintű mesét dramatizáltuk. A mesében egy nyúl, két sün és két mesélő szerepelt. Az ovisoknak nagyon tetszett az előadás. Azután papírból aranyos süniket készítettünk az ovisokkal együtt. Mind nagyon szép lett. Eddig három óvodából voltak nálunk látogatóban.

Szakáll Hargita, Kávai Renáta és Ivankov Lilla, 4. c osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Tudósítóink jelentik

Novemberben van iskolánk napja. Lázasan készülődünk. Mi a harmadikossal együtt egy táncot fogunk majd bemutatni.

Szakáll Hargita

Lilivel közösen találtuk ki a ko-reográfiát. Sokat gyakoroltunk. A napokban kellett egy bizottságnak bemutatni. Nagy tapsot kaptunk. Reméljük, hogy a fellépés is jól fog sikerülni.

Kujundzsity Tifani

Novemberben szinte naponta felmérőt írunk, fogalmazunk. Sok rajz is készül különböző pályázatokra.

Horváth Mónika Napsugár

A szabadkai J. J. Zmaj iskola
4. c osztályának
kistudósítói

Az én apám

Apukámat Vladislavljević Stevicának hívják.

Ő 29 éves, a haja színe sötétbarna, a szeme színe zöldesbarna, közepes magas. Az én apukám kedves, jószívú, nem szereti, ha hazudnak neki. Ért mindenhez, meg tud csinálni mindent. Apám egy magánvállalkozónál dolgozik. Neki vannak földjei, amit apám szokott megmunkálni. Egyszer elmentem apámmal szántani, nagyon jó élmény volt, mert én is megpróbálhattam hajtani a traktort.

Én nagyon szeretem apámat, mert sokat foglalkozik velem és ő a legjobb apa.

Vladislavljević Szebasztján, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Őszel

Hullanak a levelek
Esik az eső eleget,
Hideg is van már,
A cipőm tiszta sár.

Elkel már a nagykabát,
Sajnos nincs már nyár.
Esőkabát elázik,
A kémény meg szikrázik.

Kuruc Alexa, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Anyóka és a répája

Volt egyszer egy anyóka. Volt neki egy répája. Feldarabolta, belerakta az edénybe és megfőzte. Amikor meglátta, hogy kész van, kiszedte egy tálba. Kiszedte egy tálba, kiszedte egy tálba és így tovább a végtelenségig.

Folberth Péter, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

A barátommal kirándultunk

Egy szép tavaszi napon kirándulni mentünk a Fantast Szállodához. Heten utaztunk az autóban: anyukám, húgom, Kevin, Karen, Szabina nena, Tünde nena és én.

Amikor odaértünk, felmentünk a kastély tetejére. Nagyon szép volt a kilátás és messzire elláttunk. Azután megnéztük a réges-régi medencét. Ott megpihentünk és megettük a szendvicseket, amit vittünk. Később elsétáltunk a lovakhoz, melyek a karámban szabadon sétáltak. Az állatgondozó kivezett egy szelíd lovat és megsimogattuk. Azt is megengedte, hogy lovagoljunk rajta. Utána tovább sétáltunk a kápolna felé. Oda nem tudtunk bemenni, mert zárva volt, ezért csak kívülről néztük meg.

Boldogan indultunk haza, sok élménnyel gazdagodtunk. Szeretnénk máskor is erre a szép helyre eljutni.

Gyurcsik Evelin, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A kismadár és a kóró

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kismadár, aki megunta a repkedést és leszállt egy kóróra.

– Ringass el, kórócska!

– Nem ringatlak, te semmirevaló kismadár!

Feldühödött a kismadár és ment tovább. Mert, mendegélt, találkozott egy kutyával.

– Menj, kutya, kórót ásni!

A kutya nem ment kórót ásni, a kóró nem ringatta a kismadarat.

Ment tovább a kismadár és találkozott egy faluval!

– Menj, falu, üzd el a kutyát!

A falu nem ment kutyát üzni, kutya nem ment kórót ásni, kóró nem ringatta a kismadarat. Találkozott a tűzzel.

– Tűz, menj, égesd el a falut!

A tűz nem ment falut égetni. Falu nem ment kutyát üzni, kutya nem ment kórót ásni, kóró nem ringatta a kismadarat. Ment tovább a kismadár. Találkozott a vízzel.

– Menj, víz, oltsd el a tüzet!

A víz nem ment tüzet oltani, tűz nem ment falut égetni, falu nem ment kutyát üzni, kutya nem ment kórót ásni, kóró nem ringatta a kismadarat. Ment tovább a kismadár. Találkozott egy lóval.

– Ló, menj vizet inni!

Ló ment vizet inni, víz ment tüzet oltani, tűz ment falut égetni, falu ment kutyát üzni, kutya ment kórót ásni, kóró elringatta a kismadarat.

Aki nem hiszi, kérdezze meg a kismadarat.

Dil Anna, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Egy napom történései

Reggel 6.20-kor ébreszt a telefon. Először. Ekkor jön a szundi gomb. Kinyomom egyszer, kinyomom kétszer és nincs tovább. Ha harmadszor is kinyomnám az ébresztőt, az már egyenlő a késéssel, ezért keserves kínok között elhagyom a jó meleg ágyat.

De az igazi megpróbáltatások csak most kezdődnek. A reggeli csúcs a fürdőszobában. A nővérem, a húgom, az anyám, az apám és én – mind egyszerre akarjuk elfoglalni a fürdőszobát! Mindenki fontos érveket sorol fel, hogy miért pont neki kell elsőbbséget élveznie. Amikor végre túl vagyok a készülődésen, lóhalálában vágatok az edzésre. Az edző annyira kinyuvaszt, hogy fáj minden porcikám.

Később otthon bekopok pár falatot, összecsapok egy házit és sietek az iskolába.

– Hogyan álltok a házi olvasmány olvasásával? – kérdezi az osztályfőnökünk.

– Ja, a Tüskevár... Hát izé, egész jól, vagyis hát még csak a negyedénél tartok – vallom be töredelmesen.

Suli után vacsorázok és elmerülök a házi olvasmányban, a könyv azonban pár perc múlva a fejemen köt ki, mert én már húzom a lóbort, azaz álomországban járok.

Csajhás Petra, 7. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Miért fehér a medve?

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy medve. Ennek a medvének nem volt családja, búsult is ezért szegény. Egyszer elhatározta, hogy elmegy világot látni. Azt gondolta, hogy addig járja a világot, amíg nem talál medvéket.

Ment, mendegélt, egyszer egy dzsungelhez ért. Találkozott egy kismajommal.

Azt mondja neki:

– Szia, kismajom! Tudod-e, merre laknak a medvék?

– Én sajnos nem tudom, de a majomkirály tudja!

Elmentek a majomkirályhoz. A palotában éppen buli volt. Az asztalokon volt mindenféle gyümölcs: mangó, datolya, kivi, banán, kókusz, ananász és még sok finomság. A maci nem tudott hova nézni, annyi finomság volt ott.

Azt mondja a király:

– Medve komám, mi járatban vagy?

– Medvéket keresek! Király uram nem ismer erre medvéket?

– Nem, medve komám!

A medve elindult hát az Északi-sark felé. Odaért. Ott találkozott egy mággal.

Azt mondja a medvének:

– Te medve, ha nem adsz nekem tündérport, akkor elátkozlak!

A medvéknél nem volt tündérpor.

– Nincs nálam tündérpor, kedves mágus!

– Akkor elátkozlak! – mondta a mágus. – Csiribú-csiribá!

A medve hófehérré változott.

Aztól kezdve a medvék fehérek az Északi-sarkon.

Péty Boglárka, 5. osztály, József Attila iskola, Gombos

Az én szülőhelyem csupa szív
Vastag Margaréta, 2. osztály, Dr. Tihomir Ostojić iskola, Hódegyháza

Diadalmaskodott az ügyesség

Tavaly karácsony előtt kiderült, hogy fogszabályzót kell viselnem.

Először nagyon félttem, mert két egészséges fogamat ki kellett húzni, ugyanis nem volt elég hely az állkapcsomban. Karácsony előtt három nappal felhelyezték a fogszabályzót. Amikor hazaértünk, nagyon fájtak a fogaim. Meg kellett vele tanulnom beszélni. Minden hónapban jártunk vizsgálatra. Egyik alkalommal adtak egy kis zacskót, amiben sok apró gumi volt. A gumikat állandóan kellett viselnem, ebéd közben is, csak akkor vehettem le, amikor fogat mostam. A fogmosást két fogkefével kellett elvégezni. Először egy átlagos fogkefével, azután egy olyanal, amely a fogszabályzó tisztítására szolgált. Azóta már tíz hónap telt el.

Szerintem megérte, hogy felhelyezzék, mert szépen helyreigazította a fogaimat és most már csak egy évig kell viselnem a szerkezetet.

Ha lejár az egy év, akkor még hordanom kell egy éjszakai fogszabályzót is.

Jankovity Maja, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A kék mese

Volt egyszer egy kék labda. A kék labdán kék pöttyök voltak. A kék labda szerette, ha a gyerekek játszanak vele. Dobálták a kék ég felé, rugdosták a kék patakba. A kék labdát nagyon szerették a gyerekek.

Dukai Dávid, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Tréfás mese

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy dinnye.

Az a dinnye olyan kicsi volt, hogy akárhova ment, mindenhol beszo-
rult. Meglátta egy öregember.

– Nézd, mekkora sajt! Nyam-nyam! – mondta.

Elkezdte kergetni a sajtot, de az begurult egy lyukba. Ott meglátta egy egér. No, két fal közé szorult. Ahogy menekült, beleesett a folyóba, amiben víz sem volt. Elkezdett úszni, úszni. Mire az ember azt mondta: – No, ez az uborka már nem kell nekem! Akkor egy hörcsög látta meg az uborkát. Elkezdtek zavarócskázni. A hörcsög akkorát harapott az uborkába, hogy meg sem látszott rajta. Mire az azt mondta:

– Beszéljük ezt meg komolyabban!

Azzal félbe tört egy diót, merített bele vizet, amitől majd kiszáradt a patak. Hirtelen leöntötte a hörcsögöt, az meg elszaladt.

Az uborka meg boldogan élt, míg meg nem ették.

Hajler Kitti, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

**Kedvenc
játékom**
– Somogyi
Dóra,
6. osztály,
Jovan Mikić
iskola,
Szabadka

Németországban jártam

Négy hónap után visszatértem Németországból. Ott sok mindent láttam és tapasztaltam.

A nyári szünidőben a legszebb élményem az volt, amikor elmentünk Hollandiába, Amszterdamba. Ez volt a testvérem születésnap ajándéka, de mi is részesültünk belőle. Jártunk a Van Gogh múzeumban, Anne Frank házában, a Madame Tussauds viaszmúzeumban. És lubickoltunk az Atlanti-óceánban.

Szeptembertől német iskolába jártam. Tudtam, hogy majd a zeneiskola miatt hazajövök, de kíváncsi voltam, milyen az ottani iskola. Sok mindenben más, mint az itthoni. Az épület szép, mint a miénk, de sokkal jobban felszerelt. A könyveket is ingyen kaptuk, csak a füzeteket kellett megvinnünk. Az osztályban huszonhárman voltunk, csak én meg egy lengyel fiú voltunk külföldiek. Mi ketten alig tudtunk németül. Sok tantárgyat nehezen értettünk, de a tanárok nagyon segítőkészek voltak. Néhány tantárgy jobban ment nekem, mint az ottaniaknak, mert itthon abból sokat tanultunk.

Nekem az is érdekes volt, hogy több idegen nyelvet tanultunk, az angol mellett latint és olaszt is. Mégis hazavágytam. Nagyon hiányoztak a barátok és a tanárok. A német gyerekek sokkal zárkózottabbak, mint mi itthon. Egymással se beszélgetnek nagyon és nem is barátkoznak annyira.

Mi egy kisvárosban laktunk, a neve Lohmar Heide. Ez egy szép kis csendes városka volt, csak a Habramék voltak hangosak. Nekem ott az tetszett, hogy sok az erdő, tiszta a levegő és mindenki óvja a környezetet.

Akármilyen szép volt Németország, én itthon érzem a legjobban magam.

Habram Ádám, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Mikulás

*Este van, este van,
ballag a Mikulás,
álmosan cipeli
küürült puttonyát.*

*Rudolf bóbiskol,
rénszarvasa fáradt,
szeretné már látni
a lappföldi tájat.*

*A Mikulás boldog,
bár üres a zsákja,
szíve boldogsággal
csordultig telt nála.*

*Örömkönnyeek között
végre hazatérve,
máris készülődik
a jövődő évre.*

Vincer Árpád, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Én, Nemecek Ernő

Hali, hali, hali! Én vagyok! A kis szőke a Pál utcaiak közül! Tudod...

Én, akinek kicsivel írják a nevét. A grund a mindennem, ott szeretnék élni! Igaz, hogy a társaim a gittegyletben bántanak és csicskázatnak, de nem zavar. Bár, mikor a gittegylet még a fekete könyvbe is kicsivel írta a nevem, az rosszul esett. Sokáig bántott. Egy nap Boka bejelentette, hogy a vörösingések háborút akarnak – én ekkor picit meg voltam hűlve. Egyik nap elmentem hallgatóni a vörösingések bázisára, a Fűvészkerthbe. Ki is hallgattam a megbeszélésüket. Sajnos közben leestem, Áts Feri miatt csurom víz lettem, így meghűlt kis testem. Másnapra rosszabb lett az állapotom, de még nem volt olyan súlyos, ezért elmentem a grundra elpróbálni a csatát, de rosszul lettem. Miközben Boka hazafelé terelt, elkezdtem sírni. Bántott, hogy én vagyok az egyetlen közlegény, és hogy kicsivel írták a nevemet. Másnapra már sokkos állapotba kerültem, magas láz, fejfájás, köhögés.

Ma volt a csata napja. Csupa lázasan bementem, legyőztem Áts Ferit. Ez volt a halálos ítéletem. Már nem volt sok időm hátra, erre egyszer csak be-
toppant Boka. Ő és anya biztattak, hogy meggyógyulok, de tudtam, nem így lesz... Már képzélődtem. Arra aludtam el, hogy a gittegylet tagjai beszélnek hozzám, de már nem értettem, hogy mit... Meghaltam.

Én voltam a kis Nemecek, akinek csupa kisbetűvel írták a nevét.

Rózsa Patrik, 6. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Béke, bizalom, elfogadás

*A béke a befogadás,
a bizalom a barátság,
az elfogadás pedig
az öröm.
A versben ez*

*a három szó a legszebb.
A béke, a bizalom,
és az elfogadás a
legszebb a
világon.*

Balázs Sandra, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

A VILÁG LEGMÉLYEBB OLAJKÚTJA

Mélységi rekordokat döntögetnek

Bár már azt is kiszámolták, mikor kezdik bezárni a finomítókat, az olajra épülő iparágaknak továbbra is hatalmas szerepe van a gazdaságban. Olyannyira, hogy még új rekordok is születnek. Például az egyik orosz cég épp most állította fel a világ legmélyebb olajkútjának rekordját.

A Szahalin Konzorcium tagjaként az orosz Rosznyeft nevű vállalat befejezte az évek óta tartó fúrási és kialakítási munkálatokat az Ohotszki-tenger Orlan nevű platformján. A Kamcsatka félszigetnél született eredmény egy új olajipari rekord: a világ legmélyebb olajkútjából megindulhat a kitermelés.

A térségben 2003-ban kezdődtek a munkálatok. Az azt követő években több rekordot is megdöntöttek a kivitelezők. 2013-ban, 2014-ben és 2015-ben is átléptek korábbi mélységi értékeket, 12 ezer és 14 ezer méter között. A mostani eredmény további érdekességét az adja, hogy a világ 10 legmélyebb olajkútjából 9 itt található. A Rosznyeft most minden korábbi teljesítményt túlszárnyalva, 15 ezer méter mélységig jutott le. Ez akkor is rendkívüli, ha abba egyes, a felszínre telepített szerkezeti elemek is beleszámítanak, az olajkútkra vonatkozó egységes index alapján.

Az orosz Rosznyeft kifúrta a világ legmélyebb olajkútját az Ohotszki-tengeren

CSILLAGÁSZAT

Vihar a Jupiteren

Nincs rá jobb szó: csodás képet közölt pár napja a NASA a Jupiterről, a felvételt pedig egy tomboló vihar tette különlegessé. A képen látszott, hogy óriási vihar észlelhető a bolygón, a Juno űrszonda pedig beközelítette a felhőket, és egy még szebb fotót küldött az űrügynökségnek.

Látványa mellett a vihar mérete is fantasztikus: a képen 1 pixel 6,7 kilométert takar. A különleges színeket ammóniakristályok garantálják. (hvg.hu)

MOBILVILÁG

Jövőre már lesznek félbehajtható telefonok?

Érkeznek a hírek a különböző okostelefon-gyártók háza tájáról: többen is összehajtható telefonon dolgoznak. Nemrégiben a ZTE jelentette be összehajtható telefonját, s a Samsung is hajlékony kijelzővel ellátott okostelefon megjelentetését tervezi Note márkanév alatt. Most viszont már a Huawei-t, az Oppót és az LG-t is emlegetik, állítólag ők is dolgoznak az összehajtható telefonon. A Huawei telefonja várhatóan a ZTE megoldásához lesz közelebb, nem a Samsung hajlékony kijelzőjéhez. Kétképernyős lesz, összecsukó mechanizmussal. A vállalat egyik vezető munkatársa erősítette meg, hogy az eszköz 2018-ban meg is fog jelenni. (origo.hu)

KÖRNYEZET

Kávészaccból üzemanyag?

Kávészaccból készített üzemanyag hajthat több londoni buszt is – közölték a brit fővárosban. A tömegközlekedés bioüzemanyagokkal való támogatásának célja, hogy csökkentsék a szén-dioxid-kibocsátást és hogy az élelmiszeriparban használt olajból készült üzemanyagot teszteljék.

Egy átlagos londoni naponta 2-3 csésze kávéat iszik, ami évente összesen több mint 200 ezer tonna hulladékot jelent. A Bio-bean összegyűjti a főbb kávéhálózatok és instant kávé készítő gyárak hulladékából származó zaccot, ezt kiszárítják, majd kinyerik belőle a kávéolajat. Becslések szerint mintegy 2,5 millió csésze kávéra van szükség egy londoni busz egy évi üzemeléséhez.

– Nagyszerű példája ez annak, mi mindent tehetünk, ha elkezdünk a hulladékokra kiaknázatlan forrásként tekinteni – mondta a Bio-bean alapítója. A brit főváros 9500 busza közül többet már hulladék, például sütőolaj vagy húsból származó faggyú felhasználásával készült bioüzemanyag hajt. (MTI)

Téli madáretetés

Köztudott, hogy télen nem minden madár vonul melegebb tájakra, számos faj itt-hon marad. Az már kevésbé közismert, hogy a tőlünk északabbra fekvő, mostohább téli klímájú területek madarai számára sok esetben a mi vidékünk jelenti a telelőterületet.

Térségünk környezeti állapota ma még lehetővé teszi, hogy a ház körül gyakori madarak emberi segítség nélkül is átvészeljék a telet. Az etetés viszont nagy könnyebbséget és biztonságot jelent a környék madarainak, különösen az itatással és a mesterséges odúkkal együtt, de csak akkor, ha az etetést folyamatosan, egész télen végezzük.

Szencinege a zord időben

A téli madáretetés a legtöbb fajt érintő, akár hat hónapon át tartó, éppen ezért az egyik legösszetettebb madárvédelmi tevékenység. A felhasználható eleségek és a felkínálás módjának sokfélesége, az etetőre látogató madarak változatos viselkedése, életmódja és biológiai igénye, a madáretetéshez kapcsolható szabadidő-eltöltési, pedagógiai alkalmazási és turizmusfejlesztési lehetőségek miatt a kapcsolódó ismeretek részletes áttekintése nem lehetséges egyetlen oldalon. Ezért az alábbi összefoglaló fejezetekben csak az általános információkat ismertetjük.

Mikor etessünk?

Az etetési időszak az első fagyok beköszönésétől (általában november elejétől) ezek tartós megszűnéséig tart. Az sem okoz gondot, ha a madáretetést – különösen ha új helyen szeretnénk elindítani – már az ősz beköszönésével, szeptember elején elkezdjük, különösen akkor, ha az aszályos időjárás miatt gyenge volt a fűfélék terméshozama.

Vonuló barátposzáta itató mellé kihelyezett almából csipeget

A legáltalánosabb téli madáreleség a magas olajtartalmú (fekete) napraforgó, amibe apró magvakat is keverhetünk

Ilyen korai kezdésnél elég néhány marék magot kiszórunk, illetve az ágakra egy-két almát felszúrunk, ami a településen áthaladó, vonuló madarak zsirtartalékának felhalmozását is segítheti ott, ahol hiányoznak a magas cukortartalmú boglyokat tartalmazó bodzások.

Miért fontos az etetés folyamatossága?

A madarak gyorsan megszokják és számitanak az etetőhelyek táplálékkínálatára, évről-évre akár messziről is visszatérnek a stabil etetők közelébe telelni, ezért ha váratlanul abbahagyjuk az eleség pótlását, rengeteg madarat hozhatunk nehéz helyzetbe. Az etetőre járó kistestű, gyakran alig 4,5–10 gramm (!) körüli testtömegű madarak tartalékai –10 Celsius-fok alatti hőmérsékleten csak arra elegendőek, hogy át tudják vészélni a fagyos éjszakát. Ha másnap nem tudnak elegendő eleségre jutni az alig 5-6 órányi nappali periódusban, például azért, mert nem töltöttük fel az etetőt, könnyen elpusztulhatnak a következő hideg éjszakán.

Mivel etessünk?

A téli etetőkön alkalmazható madáreleségek három nagy csoportba sorolhatóak, ezeket együtt érdemes alkalmazni, így biztosak lehetünk abban, hogy az ivóvízzel együtt az etetők minden madarának minden igényét ki tudjuk elégíteni. Ezekkel az összes szóba jöhető, potenciálisan mintegy 50 madárfajt vendégül láthatjuk az etetőkön. Ezért

A faggyú és mag keverékből álló cinkegolyó nagy mennyiségben való kihelyezését különböző konténeres megoldások segítik

nincs szükség olyan eleségekkel kísérletezni, melyek drágák, feleslegesek és nagy mennyiségben nem is alkalmazhatók (lisztkukac) vagy különböző okokból veszélyesek (csontkukac), egészségtelenek, alacsony tápértékű ballasztot jelentenek (kenyér), illetve beszennyezik a tollazatot (étolajba áztatott kenyérmorzsza).

Olajos magvak

A legfontosabb téli madáreleség a nem sózott, nem pirított, magas olajtartalmú fekete (ipari) napraforgó. Édeses apró szemű magvakat: kölest, muhart stb. keverni. A legegyszerűbb, ha az állatkereskedésekben, barkácsáruház-lánckban kapható, pinynek és hullámos papagájnak való magkeveréket vásárolunk. A napraforgó és a köles (valamint egyéb apró szemű mag) mellett természetesen a natúr (nem sózott, nem pörkölt) dió, fekete dió, mogyoró, földimogyoró, kesudió, pisztácia stb. is potenciális téli madáreleség. Ezek az olajos magvak jóval drágábbak a napraforgónál, ezért inkább kiegészítőként alkalmazhatók az etetőkön.

Állati zsiradék

Az olajos magvakhoz hasonlóan fontos téli etetőanyag az állati zsiradék: a nem sós vagy kifőzött szalonna, a faggyú, illetve a ma már szinte bármely élelmiszerbolt állateledel-kínálatában szereplő cinkegolyó. Legalább ilyen jó, ha lágy sajtot is kiteszünk valamilyen vízszintes felületre, akár az etető sík tetejére, mert ezt is nagyon szeretik a madarak, különösen a vörösbegyek.

Az etetési időszak végén megmaradó cinkegolyó zacskóban, mélyhűtőben eltárolható a következő szezonig.

Alma

Az olajos magvak és az állati zsiradék mellett gyümölcscsel, elsősorban a legolcsóbb almával is etessünk. Ezeket lehetőleg szúrjuk fel bokrok és fák ágcsomjaira.

(Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület)
Fotó: Orbán Zoltán

„Nekiünk mosolyt csal az arcunkra a reggeli kelés után kikukkantani a madáretetőbe, ahol olyankor már nagy a nyüzsgés!”
(Bejegyzés az MME Facebook-oldalán)

Patkánysíp

Történt egyszer, ezelőtt úgy jó nyolcszáz esztendővel Németországban, hogy a Hameln nevű városkát elözönlötték a patkányok. De olyannyira, hogy már az utcán sem lehetett járni tőlük. És hiába próbálták irtani bottal, méreggel, mindennel az ég egy világon, a patkányok nemhogy fogytak volna, de napról napra mid gyarapodtak. Nem volt se éjjelük, se nappaluk a szegény hamelnieknek. De még maguknak a városatyáknak sem, akik éjt nappá téve azon töprengtek, tanácskoztak, hogy mitévők legyenek. Vagyis a patkányokra hagyják.

Fogja, ki mit tud, induljon a város népe valami patkánytalan biztos vidékre.

– De batyu nélkül! – mondta ki a döntő szót a város főbírája.

– Üres kézzel? – ámultak el a tanácsurak.

– Az mégsem lehet.

– Úgy, ahogyan mondtam, egy szál ruhában s gyalogosan. Nehogy a patkányok is velünk utazzanak.

– És az aranyak, a kincsek, a pénzünk?

– Minden itt marad. Rejtse el, ki hová tudja.

Az aranyat még az idő sem kezdi ki, nemhogy a patkányok.

Bölcs beszéd volt. Meg is nyugodtak a város urai. S már éppen közhírré akarták tenni a tanács döntését, amikor egy idegen érkezését jelentették.

– Bocsássátok elénk. Lássuk, ki s mit akar.

– Megszabadítani a várost a patkányoktól – mondotta az idegen, aki már be is lépett a városbíró szavaira.

– S mi módon? – fordultak az idegen felé a tanácsurak.

– Én ezzel a síppal – mutatott a nyakában lógó sípra az idegen.

– Nincs kedvünk tréfálni – szigorodott el a főbíró s vele a többiek is.

– Nem tréfából mondtam. Én ezzel a síppal megszabadítom a várost a patkányoktól.

Hitték is meg nem is a tanácsbéli urak.

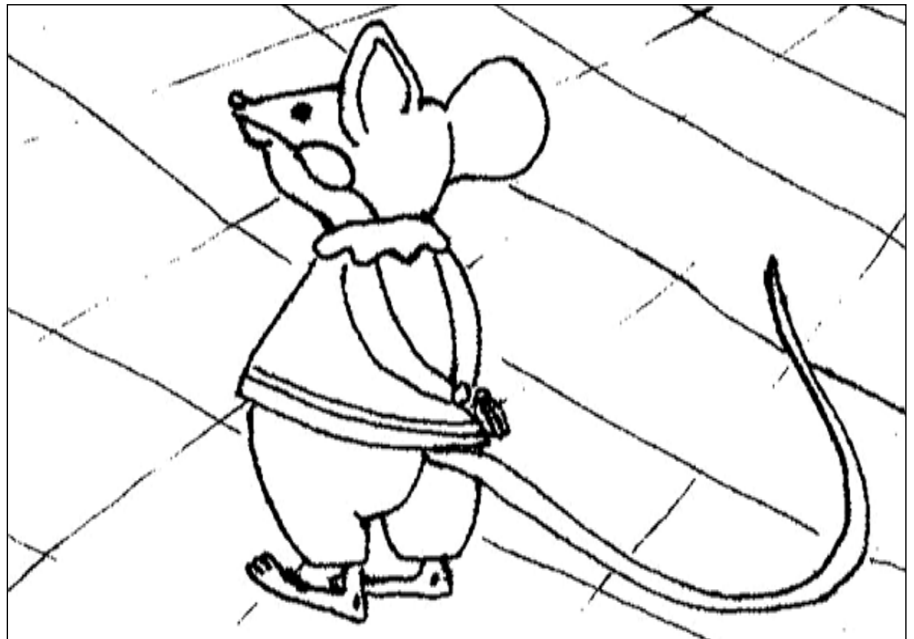
– És mi áron? – kérdezte a főbíró.

– Hát nem olcsón, mert amint látják, minden vagyonom, ami rajtam van. – És mondott egy olyan summát, méghozzá aranyban, hogy attól még a főbíró is, aki pedig a leggazdagabb volt mindannyiuk közül, az is elámult. Hogy valójában mekkora lehetett az összeg, azt már annyi századév után ki tudná megmondani, de hogy nem egy-két tallér volt, annyi biztos. Vakarták a fejüket a megszorult előljárók, de végül is meggyeztek. Kikötötték persze azt is, hogy amennyiben nem áll szavának az idegen, akkor nem lesz hova akasztani a sípját, mert fejestül együtt elűtik a nyakát.

Írásba foglalták az írásba foglalandókat. Pecsétet is ütöttek rá, éppen jókor, mert egy hatalmas kanpatkány már éppen kezelésbe akarta venni a pecsétűt.

Ekkor az idegen belefújta a sípjába. S a kanpatkány félúton megállt, fülelt, mozgatta a bajszát, s megindult az idegen után, aki zsebében a szerződéssel már indult is ki a tanácsteremből.

Ment az idegen le a lépcsőn, ki az utcára, s fújta, egyre csak fújta sípját, s a patkányok egy-

más hegyén-hátán tódultak-vonultak a nyomában. A jó hamelniek csak ámultak-bámultak, s mire magukhoz tértek az ámulatból, az idegen már kinn is volt a városból. Egyenesen a Weser vizének tartott. És oda nyomában a megbűvölt patkánysereglet is. A partra érve csónakba ugrott (úgy látszik, azzal is érkezett volt), ellökte a csónakot a parttól. És fújni kezdte újra a sípját. A patkányok meg hanyatt-homlok be utána a vízbe. Magnak se maradt egy se belőlük a parton, de a városban sem. Egytől egyig a folyóba vesztek.

Nagy volt az öröm. Vállukra vették az idegent, úgy ünnepezték, s vitték egyenesen a városházára, hogy méltó jutalmát elnyerhesse. De a tanácsurak s a főbíró a veszély múltával megint csak sokallni kezdték a jutalmat. Azt mondták: vagy beéri a felével, vagy menjen isten hírével. Le is út, fel is út!

– Jól van – mondta az idegen. – Megyek, de nem egyedül. – A sípjába fújta megint, és el-

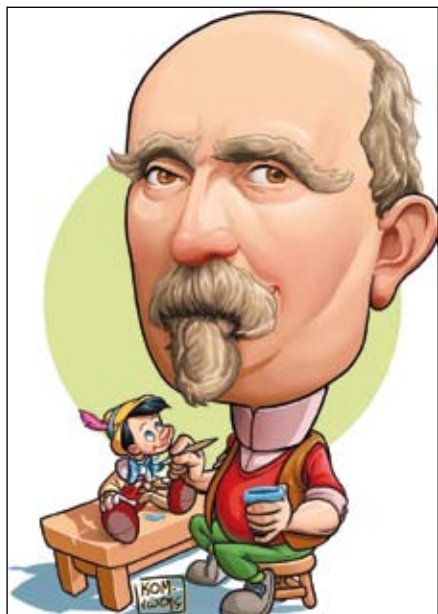
indult. És el nyomában a hamelni gyerekek is mind egy szálig. Hiába sírtak-ríttak a szülők, a gyerekek csak mentek a bűvös hangú síp után. Estére már a közeli erdőbe értek. Onnan aztán reggelre kelve tovább. Meg sem álltak, míg Erdélybe nem érkeztek.

Úgy tartja a szóbeszéd s a legenda, hogy azok a hamelni gyerekek lettek volna az erdélyi szászok ősei.

A szülők is aztán idő teltével megvigasztalódtak, mert hallották, hogy az itt felnőtt gyermekekből jóra való, szorgalmas polgárok lettek. Anyanyelvüket sem felejtették el, mert az akkori királyok s a későbbi erdélyi fejedelmek is megtették minden tőlük telhetőt, hogy a hamelni árvák jól érezzék magukat az itt lakó magyarok és románok között, s hazájuknak tudják ezt a szép földet, melyen csinos falvakat, gyönyörű városokat építettek.

(A szászok legendája – Kányádi Sándor meséje)

Carlo Collodi Pinokkió

(részlet)

orr nyomban tovább nőtt, mindig valamicskével nagyobbra, mint amekkorát Dzseppetó leszelt belőle.

Látva, hogy nem bír vele, letett róla, hogy megrendszabályozza, és faragni kezdte a bábu száját.

Még el se készült egészen, a szemtelen száj máris elkezdett vigyorgni meg fintorogni Dzseppetóra.

– Ne röhögj! – szólt rá bosszúsán Dzseppetó. De mintha csak a falnak beszélt volna.

– Nem érted, hogy ne röhögj?! – förmedt rá vészjóslóan. A száj abbahagyta a vigyorgást. Kiöltötte helyette a nyelvét. Dzseppetó úgy tett, mintha nem vette volna észre. Tovább dolgozott.

A száj után kifaragta az állat, utána a nyakat, a vállat, a mellet és a hasat, végül a karokat és kezeket.

Alighogy a kézzel elkészült, érzi, hogy lekapják a fejről a parókat. Fölnéz, s mit lát? Sárga parókáját a bábu kezében.

– Pinokkió! Add vissza tüstént a parókámat!

Pinokkió ehelyett a saját fejébe nyomta a parókat; majdhogy el nem veszett alatta.

Dzseppetó elszomorodott erre a szemtelenségre, talán soha életében nem volt még ilyen szomorú. Pinokkióhoz fordult, azt mondta neki:

– Ebadta komisz kölyke! Még el se készültél egészen, és máris csúfot üzöl szegény apádból? Ej, ej, fiam, nem jól van ez így!

Még egy könny is kibuggyant a szegény öregnek a szeméből.

De azért kifaragta szépen a bábu combját és lábát is.

Mikor a lábbal is végzett, érzi hirtelen, hogy orrhegyen rúgják.

„Úgy kell nekem! – mondta magában. – Most már késő. Korábban kellett volna meggondolnom.”

Fogta hát a bábút, letette a földre, hadd járjon.

De Pinokkiónak még egy kicsit merev volt a lába, nem nagyon bírta mozgatni. Dzseppetó kézen fogta, lépésről lépésre taníttatta járni.

Pinokkió lábából lassan kiállt a zsibbadtság. Kezdett magától lépegetni, majd föl-alá futkosni a szobácskában. Addig-addig, míg az ajtóhoz nem oldalgott; akkor aztán kiugrott az utcára, és – uzsgyi! – neki a világnak.

Szegény Dzseppetó meg utána, de persze nem bírta utolérni. Az a mihaszna Pinokkió úgy futott, ide-oda ugrálva, akár a nyúl. Falába közben akkora zajt ütött a kövezeten, mintha legalább húsz facipős atyafi kopogott volna el az utcán.

– Fogják meg! Fogják meg! – ordította Dzseppetó.

Dehogy fogták! Ahány járókelő az utcán volt, az mind megállt és bámult; még az álluk is leesett ennek a sebesen iszkoló bábunak a láttára; álltak, álltak és nevettek, csak úgy rázta őket a nevetés.

(...)

Mi mást tehetett, nyakon ragadta, úgy cipelte hazafelé.

– Gyerünk csak, gyerünk! – dohogta közben komoran. – Otthon majd ellátom a bajodat, ne félj!

Pinokkió erre a biztatásra levetette magát a földre, és látszott, hogy ő innét egy tapodtat sem megy tovább. Közben pedig kezdett körülöttük egész kis kör formálódni mindenféle kíváncsiakból meg naplopókból.

Vitatták a dolgot, ki így, ki úgy.

– Szegény bábu! – mondta az egyik. – Igaza van, ha nem akar hazamenni. Még utóbb félholtra náspángolná ez a goromba vénember.

A másik így rosszmájúskodott:

– Lám, a mézesmázos Dzseppetó! Hanem a gyerekekkel nagy legény ám! Ha a keze közt hagyják ezt a szerencsétlen bábút, még képes ízekre tépni.

Szó szót követett, a láрма nőttön-nőtt, úgy-hogy megint előkerült a rendőr, szabadon engedte Pinokkiót, a boldogtalan Dzseppetót meg fogta, és bevitte a dutyiba. Az öreg úgy megrökönyödött ettől a fordulattól, hogy először védekezni sem tudott; csak bögött bánatában, mint a zálogos borjú.

– Szerencsétlen kölyök! – hüppögte a börtön felé menet. – Ha meggondolom, mennyit fáradtam, hogy tisztességes bábút faragjak belőle! De úgy kell nekem! Korábban kellett volna meggondolnom.

Hanem ez még semmi, történtek ennél sokkal hihetlenebb dolgok is. Azt is mind elmondom majd a következőkben.

Fordította: Rónay György

Ahogy hazaért, Dzseppetó rögtön előszedte a szerszámait, és nekiült, hogy kifaragja a tuskóból a bábút.

„De milyen nevet adjak neki? – mormolta magában. – Tudom már: Pinokkió lesz, így fogják hívni, Pinokkiónak. Szerencsés név; ismerem egy családot, abban mindenkit Pinokkiónak hívtak: volt Pinokkió papa, Pinokkió mama, Pinokkió gyerekek, és mindnek jól ment a sora, akadt köztük, aki néha-néha egy egész hatost összekoldult egyetlen napon!”

Ha már megvan a név, legyen meg mielőbb a gazdája is. Az öreg hát alaposan nekilátott, és csakhamar elkészült előbb a haj, aztán a homlok, aztán a két szem.

Csak azt találta Dzseppetó fölöttébb furcsának, hogy ez a két szem, mihelyt elkészült, nyomban meg is mozdult. Megmozdult, rászegződött, és elkezdte mereven bámulni.

Sehogy se tetszett neki a fából faragott szempárnak ez a nagy figyelme.

– Hát te meg mit báméskodol így, ha egyszer fából vagy?! – dohogta.

Semmi válasz.

Erre folytatta a munkát, a szemek után kifaragta az orrot. Amint kifaragta, az orr egyszerűen nőni kezdett, nőttön-nőtt, akkorára, mintha abba se akarná hagyni a növekedését.

„No, majd segítünk rajta” – gondolta Dzseppetó, és lefaragott belőle egy darabkát. De az

Szemtelen, hazudós, buta, szófogadatlan és Shiszékeny. De milyen is lenne egy fából, illetve tuskóból faragott fiú? Pinokkió saját magát és másokat is folyton bajba sodor, még saját kifaragóját, vagyis apját, Dzseppetót is. Tökéletlenségének egy nagyon látható jegye is van: ha hazudik, megnő az orra. Ezt már biztosan nektek is mondták, amikor füllentettetek... És mindez nem véletlen, ugyanis Carlo Collodi a regény megírásakor intő példának szánta Pinokkió történetét a gyerekek számára. A tanmese bővelkedik kegyetlen büntetésekben, és csak a kiadó unszolására változtatta az író a történet végét happy endre.

Fából faragott gyerek

A könyv akkor lett igazán ismert, amikor a Disney stúdió rajzfilmet készített belőle. A történetet azóta is számtalanszor filmvászonra álmotdák, átírták vagy átdolgozták. Utóbbi annak a bizonyítéka, hogy valami olyan érték született, amely jelentős hatással van mai kultúránkra is. Az egyik kedvenc filmem sem készült volna el, ha nincs Pinokkió története. Igaz a Mesterséges értelem című mozi már mást akar elmondani, nem a rossz gyerekeket kívánja jó útra téríteni. Ebben a filmben, amely a jövőben játszódik, egy mesterségesen létrehozott kisfiú osztozik Pinokkió

azon kívánságán, hogy ő is szeretne valódi, igazi gyerekké válni. Az ember által megalkotott érző, emlékező lény története számtalan kérdést vet fel, és a mesterséges intelligencia kutatása manapság sok figyelmet kap (gondolatok csak az önvezető autókra). Ezek olyan bonyolult erkölcsi problémák, amelyek már régóta meghatározóak, de a jövőben egyre fontosabbá válnak majd.

A teremtésnek persze más formái is vannak. Ilyen az irodalom is. Remélhetőleg jóval veszélylenebb: alkossunk, teremtsünk, írjunk irodalmat.

Herédi Károly

Épület arccal

Egy melbourne-i építésziroda olyan felhőkarcolót tervezett a városba, amelynek 32 szintes homlokzata bizonyos szögéből egy emberi portréra emlékeztet. Mégpedig William Barak (1824–1903) portréjára, aki képzőművészként, valamint az őslakosok jogainak harcosaként tett szert hírnévre, és a Wurundjeri-willam törzs utolsó vezetője volt. A Peter Schipperheyn szobrász egy műve alapján kialakított portré az épület két oldalának képéből áll össze, megfelelő távolságból és szögéből, mégpedig az erkélyek mellvédjének fehér, és a mögöttük levő tér fekete színeiből. William Barak dédunokája, Auntie Doreen Garvey-Wandin „régóta várt eseményként” üdvözölte felmérének megőrkötését.

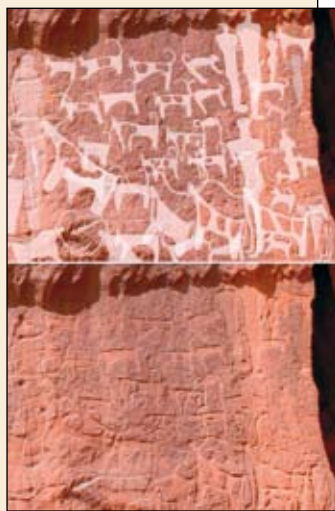

Épület arccal – ilyen is van!

Nyolcezer éves rajzok

Feltevések szerint a legkorábbi kutyaabrázolásra bukkantak régészek Szaúd-Arábia északnyugati részén. Az Arab-sivatag két régészeti lelőhelyén talált rajzok legalább nyolcezer évesek lehetnek. A sziklába vésett rajzok közepes méretű, fülüket hegyező, rövidorrú, kunkorodó farkú kutyákat ábrázolnak vadászjelentekben. A képeken több kutyát nyakukra erősített porázon tartanak, amelyeket a vadászok derekához erősítettek – olvasható a Science című tudományos folyóirat honlapján. Ha a képek korán meg határozása megállja a helyét, ez a legkorábbi bizonyíték poráz használatára.

A Journal of Anthropological Archaeology című folyóiratban közzétett tanulmányukban a szakemberek úgy vélik, ezek a sziklarajzok feltárják, hogy az emberiség az eddig véltől ezer évvel korábban elsajátította a kutyaháziasításának mesterségét. A rajzokon látható, emberek által vezetett kutyák számos feladatot láttak el. Legalább 147 rajz vadászatot ábrázol különféle kör-

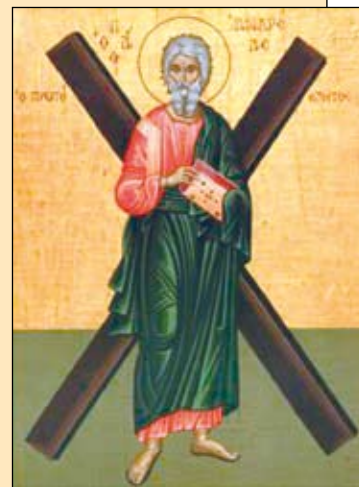
A sok kutyavésetre helyenként teheneket rajzoltak. Alul az eredeti sziklarajz, felül a rajzok kiemelve

nyezetben, ami arról árulkodik, hogy különböző évszakokban készíthették azokat. A kutyák a Kánaán-kutyára hasonlítanak, amely több ezer éve jelent meg a Közel-Keleten, már Kr. e. 2000-ből származó egyiptomi rajzokon láthatunk ilyen kutyákat. (MTI)

Jeles napok: András napja

Pontosan három héttel és három nappal karácsony előtt, november utolsó napján ünnepeljük Szent Andrást, a galileai halászt, Krisztus 12 apostolának egyikét, Simon (a későbbi Péter) testvérét. János evangéliuma őt tekinti Jézus első hívének. Tértő útján a szkitáknak hirdette az evangéliumot, eljutott a Volgáig, később Oroszország védőszentje lett. Megalapította a bizánci egyházat. Nem sokkal ezután a görög Pátre (a mai Patrasz) városában átlósan ácsolt, X alakú keresztre feszítették, azóta az ilyen keresztet, András-keresztnek nevezik.

András napjához számos, a jövővel kapcsolatos hiedelem és szerelmi varázslás kötődik. A jóvendölések, jóslási praktikák leg többje a jóvendőbeli megtudakolásával és a házasság esélyével volt kapcsolatos, melyet a fiatal lányok magányosan, titokban végeztek.

A nép időjósítás szerint a fehér András rossz évet, a vág András vág évet hoz. Az András napján leszelt, beszózt, a 12 hónapról elnevezett hagymakarikák kalendáriuma szerint azok a hónapok, amelyeken újév reggeléig elolvad a só, esősek lesznek.

Az örölt paprika magyar találmány

Tudod-e, hogy 100 gramm citromban 53 mg C-vitamin van, míg 100 gramm paprikában csaknem kétszer annyi: 100 mg? Nos, ha nem kedveled a citromot, ne is erőlted!

És azt tudod-e, hogy a régi magyar konyhákban a paprikát nem ismerték sem fűszerként, sem zöldségként? Használata lassan terjedt el, és csak a XVIII. században vált általánosan ismertté. Magyarországon az 1600-as években feltételezhetően Széchy Mária, Wesselényi Ferenc gróf felesége honosította meg. Az első példányokat a szegedi ferences kolostor kertjében termesztették. Legelső termesztési körzete Szeged környéke volt. Európában Spanyolország mellett itt, majd később Kalocsa vidékén kezdtek tömegesen fűszerpaprikát termeszteni. Ehhez hozzájárult egy magyar találmány: a fűszerpaprika porrá törése. Termelése a XIX. század derekáig a Kárpát-medencében sehol sem haladta meg a családi önellátás szintjét.

Először az alföldi parasztok ismerték fel, hogy a sertézsírban pirított vöröshagymához adva, optimálisan oldódnak ki a fűszerpaprika-örlemény íz- és színanyagai. Ez az úgynevezett pörköltalap, ami nélkül a magyaros ételek szinte elképzelhetetlenek.

Milyen harcászati újításokat hozott az I. világháború?

A XX. század első nagy világháborúja számos újítást hozott a háborúk addigi történetéhez képest. A „nagy háború”-nak is nevezett első világháború éveitől az áldozatok kirívóan magas száma annak a következménye volt, hogy a hadviselő felek földön, vízen és levegőben egyaránt arra törekedtek, hogy új, hatékony fegyverekkel törjék meg az ellenség állásait. Tankok, vegyi fegyverek, tengeralattjárók és repülőgépek segítettek a győzelem megszerzésében vagy egyszerűen csak abban, hogy a harcosok tartani tudják pozícióikat. A korábban nem, vagy nem háborús célra használt eszközök, fegyverek használata, valamint a haditer-

Hiába ígérte II. Vilmos német császár a háború elején, hogy „mire lehullanak a falevelek, már haza is térnek a katonák”, a villámháborús tervről hamar kiderült, hogy nem életképes. Az eredeti cél az volt, hogy a német csapatok néhány hét alatt lerohanják Franciaországot, majd ezt követően az Osztrák–Magyar Monarchia által addig feltartóztatott és az elképzelés szerint lassan mozgósító orosz cári egységek ellen vonulnak és győzelmet aratnak.

A német előretörés az első hetekben ugyan sikeres volt, de szeptember elején a francia–brit csapatok a marne-i csatában sikerrel törték meg

A brit Mark I 1916-ban

vekkal való összhangba hozásuk gyakran komoly nehézségeket okozott a hadviselő feleknek. Az új harci kellékek alkalmazása tehát még gyerekcipőben járt, és tökéletesítésük csak a második világháborúra történt meg, bevetésük mégis korszakalkotó volt a hadtörténet szempontjából.

A 15 millió áldozatot szedő első világháború egyik jellemző vonása az volt, hogy új, eddig élesben egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben használt fegyvereket vetettek be, amelyekhez alkalmazkodniuk kellett a hadviselő feleknek.

a császári erők előrenyomulását, amivel az addigi mozgóháború átalakult állóháborúvá. Az állóháború fontos eleme volt a lövészárokszer, valamint a drótkadályok kiépítése, amelyek a védelemnek kedveztek. Ez gyakorlatilag ellehetlenítette a rohamozó egységek esélyét. Mindez odavezetett, hogy egy négy évig tartó, kegyetlen, pusztító vérontás indult el.

Az alábbiakban a harcászati újítások közül a tankról szólunk. Következő számainkban folytatjuk a témát.

Tudod-e?

1. A tankok születése tulajdonképpen az első világháború lövészárkok okozta patthelyzetének köszönhető. Az új harci jármű feladata a támadó gyalogság visszaverése és az ellenség kifinomult árokrendszerének áttörése volt.

2. Évszázadokkal a nagy háború előtt is készültek már tervek hasonló szerkezetekre. A tank legkorábbi prototípusát Leonardo da Vinci hozta létre 1487-ben. A kezdetleges jármű úgy nézett ki, mint egy kúp alakú teknőspáncél.

3. A „The Land Ironclads” című rövid írásában a science fiction atyja, H. G. Wells már 1903-ban megemlíttett egy páncélozott harci járművet, amelynek hasonló tulajdonságai voltak, mint évtizedekkel későbbi társainak.

4. A mai modern tankok kialakításának úttörői a britek voltak. A Mark I. névvel ellátott típust 1915-ben fejlesztették ki, első bevetésére 1916 szeptemberében, a somme-i csatában került sor. Az acélzsorony maximális sebessége 6 km/óra volt.

5. Az első harckocsikat kezdetben „landship” (szárazföldi hajó) néven emlegették, ám a britek próbálták titokban tartani új fegyverüket, így a későbbiekben csak „water tank”-ként (víztartály) emlegették. Végül rajta maradt a tank kifejezés.

6. Az első világháborús tankokat kezelő személyzet a levegőtlen, alig szellőző acélkopsoró mélyén teljesített szolgálatot, ahol a szén-monoxid, a motor által kibocsátott olajgőz és a lőfegyverek mérgező gázai keveredtek. Mindezek huzamosabb ideig tartó belégzése az öntudat elvesztéséhez is vezethetett.

7. A második világháború idején a tank vezetőjének egyebek között a harckocsi karbantartása is a feladatai közé tartozott. Az egyik legnagyobb kihívás az elektromos vezetékek rágcsálóktól való megvédése volt.

8. A német Panzer VIII Maus nevű tankmonstrum 188 tonnás volt, ami igencsak nagy hátránynak számított, amikor hidakon kellett átkelnie.

9. Az amerikai tankok személyzet nem evett sárgabarackot a harckocsi belsejében illetve közvetlen környezetében, ugyanis a babona szerint az nagy szerencsétlenséget hozott volna rájuk.

10. Jelenleg Oroszországnak van a legnagyobb tankflottája, több mint 22 ezer harckocsival rendelkezik, míg az Egyesült Államok csupán 9125 tankkal.

Téli sportok meleg szobában

Ha szereted a téli sportokat, de nem vagy éppen sportos típus és a fagyoskodáshoz sincs kedved, akkor meleg, fűtött szobában is kísérheted a téli sporteseményeket. Ha emellett kedveled a man-gákat és az animéket, kiváltképp a sportos témájúakat, ezen belül is a mű-korcsolyázást, akkor a Yuri!!! on Ice (vagy csak simán Yuri on Ice) anime felkeltheti a figyelmedet.

A Yuri on Ice tartalmának összefoglalója szerint az egész ország Yuuri Katsukinak szurkol, amikor Japánt képviseli a Grand Prix Finale műkor-csolya versenyen, ám végül vereséget szenved. Miután hazatér Kyushuba és bezárkózik a családi otthonába, hősünk nehezen tudja eldönteni, hogy folytassa-e a sportot, vagy talán itt az ideje visszavonulnia. Egy nap meg-jelenik előtte a zsinórban ötszörös világbajnok, Victor Nikiforov, valamint annak tizenöt éves tanítványa, Yuri Plisetsky, aki sorra győzi le az elődeit, és új kihívás elé állítják Yuuri Katsukit.

A Yuri on Ice-t ugyan a sportos animék közt tartják számon, de nem csupán a sportolásról szól, hanem a kitartásról és az álmok megvalósításá-ról is. Ugyanakkor vitákat váltott ki, hogy mennyire érinti a romantika és a homoszexuális vonzalom témáját. A Yuri on Ice egészében jó fogadtatás-ban részesült és díjakat is nyert. A sorozatot Mitsuro Kubo írta és Sayo Ya-mamoto rendezte, a karaktereket Tadashi Hiramatsu tervezte. A készítő-k nagy hangsúlyt fektettek a sorozatban látható műkorcsolya-koreográfiára. Ezzel a feladattal Kenji Miyamotot bízták meg, aki maga is műkorcsolyázó volt, emellett koreográfus, edző és jég táncos. A tizenkét részes sorozatot tavaly sugározták október és december között.

Ha tetszik Sayo Yamamoto munkája, utánanézhetsz más, általa ren-dezett animéknek. Két sorozatot említhetünk, egyik a Michiko and Hatchin, a másik pedig a Lupin the Third: The Woman Called Fujiko Mine. Ha a sportos animék érdekelnek, akkor ne hagyd figyelmen kívül a röplabdás Haikyuu-t, a Kuroko's Basketballt (Kuroko no Basket) vagy a Ping Pong The Animationt. Arról még hadd ejtsünk szót, hogy a Yuri on Ice zenéjét Taro Umebayashi és Taku Matsushiba szerezte, de különálló dalként jelent meg a sorozat nyitódala (Dean Fujioka: History Maker) és a záródala is (Wataru Hatano: You Only Live Once). Egyébként Wataru Hatano egyik karakternek is kölcsönzi a hangját. Az alábbiakban a nyitódal szövegét is-merheted meg.

DEAN FUJIOKA

History Maker

*Can you hear my heartbeat?
Tired of feeling never enough
I close my eyes and tell myself that my dreams will come true*

*There'll be no more darkness
when you believe in yourself you are unstoppable
Where your destiny lies, dancing on the blades,
you set my heart on fire*

*Don't stop us now, the moment of truth
We were born to make history
We'll make it happen, we'll turn it around
Yes, we were born to make history*

*Can you hear my heartbeat?
I've got a feeling it's never too late
I close my eyes and see myself how my dreams will come true*

*There'll be no more darkness
when you believe in yourself you are unstoppable
Where your destiny lies, dancing on the blades,
you set my heart on fire*

*Don't stop us now, the moment of truth
We were born to make history
We'll make it happen, we'll turn it around
Yes, we were born to make history*

Hamarosan jön A hihetetlen család

A hihetetlen család, vagyis a The Incredibles című animációs filmet 2004-ben mutatták be világszerte. Habár ezek után szó esett a folytatásról, sokáig nem lehetett tudni, hogy készül-e a második rész. Tavaly vált bizonyossá, hogy lesz folytatása: azt olvashattuk, hogy 2019-ben mutatják be. Időközben az is kiderült, hogy egy évvel előrébb hozták a premiert, így jövő év júniusára várható. A filmet Brad Bird írja és rendezi, aki az első részt is jegyzi, a főszereplőket pedig ugyancsak Craig T. Nelson, Helen Hunter, Samuel L. Jackson és Sarah Vowell szólaltatják meg. A filmkészítők azt ígérik, hogy a második rész is legalább olyan mókás lesz, mint az első.

Feloszlik a ByTheWay

Öt év után búcsúzik a ByTheWay, tagjai szólókarrierben gondolkodnak. A ByTheWay a 2013-as X-Faktorban tűnt fel először. Az akkor még négytagú fiúegyüttes a negyedik adásig jutott el. Kiestek, de visszatérhettek a műsorba és mentoruk, Szikora Róbert segítségével egészen a fináléig jutottak, ahol a második hely mellett elnyerték az X-Faktor legsikeresebb csapata címet. A tv-show révén nagy népszerűsége tettek szert, ennek ellenére Patocska Olivér egy év után úgy döntött, hogy kiszáll az együttesből. A megmaradt három tag, Vavra Bence, Szikszai Péter és Feng Ya Ou Ferenc azonban továbbvitte a zenekart. Nemrég mégis úgy döntöttek, hogy külön utakon folytatják, de köszönetet mondtak mindenkinek, aki mellettük volt az évek során.

Új dal a FOB-tól

A Fall Out Boy nemrég új dallal jelentkezett Hold Me Tight Or Don't címmel. A rajongók legnagyobb öröme a dalhoz videó is párosult, amely Brendan Walter és Mel Soria rendezésében készült. A klip a mexikói halottak napja fesztiváli hangulatát idézi meg. A Fall Out Boy új albuma M A N I A címmel januárban jelenik meg. Az amerikai Fall Out Boy 2001-ben alakult. Első albumukat Take This to Your Grave címmel 2003-ban adták ki, a legutóbbi lemezük, az American Beauty/American Psycho pedig 2015-ben jelent meg. Ed-dig hat lemezt jelentettek meg, az említett M A N I A lesz a hetedik, és tíz dalt tartalmaz. A lemezről korábban bemutatták a Young and Menace és Champion című dalokat, utóbbi létrejöttében Sia Furler is segédkezett.

A PLL után

Nemrég arról értesülhettünk, hogy a Sara Shepard regényei nyomán készült, nagy sikerű Pretty Little Liars (Hazug csajok társasága) két szereplője, Sasha Pieterse és Janel Parrish egy újabb filmben, a The Perfectionistben játszik, amely szintén Sara Shepard regényét veszi alapul. Ezek után azt is megtudhattuk, hogy a szintén a PLL-ből ismert Shay Mitchell is egy Sara Shepard történetére épülő sorozatban játszik majd, amelynek a címe The Heiresses. A történet középpontjában egy dúsgazdag család áll, melynek tagjait óriási vagyonnal áldott meg a sors, és bármihez is nyúlnak, sikerre is viszik azt, ám a magánéletben már koránt sem ilyen szerencsések. A dolgok akkor vesznek fordulatot, amikor egy halálos baleset történik, az örökösök pedig eltávolodnak egymástól.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Jelige: „Fruzi”
Kedves Bizi!

Kérlek, segíts! 12 éves lány vagyok, és a szerelemmel van nagy gondom. Legelőször másodikos koromban voltam szerelmes, és azóta mindig rosszul sülnek el a dolgok. Tudom, hogy ezek mind gyerekszerelmek voltak, de mégis sikertelenek. Szóval, azóta négy fiúba voltam szerelmes, és mindannyian ugyanúgy reagáltak: vagy megtudták valakitől, vagy már én nem bírtam tovább, és elmondtam nekik az érzéseimet. Mind a négyen erre csak rávágják, hogy ők engem nem szeretnek. Nem tudom, miért?! Már a 12 éves lányoknak is van fiújuk! Miben van a gond? A viselkedésemben? Vagy az öltözködésemben? Vagy ki kellene festenem magamat? Úgy veszem észre, hogy a fiúk csak a szép és a menő lányokba esnek bele. A negyedik fiúba, ami igaz, az igaz, két hete lettem szerelmes. Egyidősek is vagyunk és egy iskolába járunk, de nem egy osztályba. Azt mondják, hogy a fiúk a fiatalabb lányokat kedvelik. Nem bírtam várni és megtettem az első lépést: megkértem a barátnőmet, hogy írja meg a fiúnak, hogy szeretem, de a saját mobiljáról. Nem érkezett válasz. Megijedtem. Ekkor a saját mobilomról írtam, hogy az nem igaz, hogy szeretem, a barátnőm csak játszott. Ezzel nagyon hibáztam! Nagyon melléfogtam. De azért kérek, mondd meg, mit tehetnék? Mi legyen a következő lépés? Mi lehet az oka, hogy nem kedvelnek a fiúk? Miben hibázok mindig? Nem bírok már várni! Vártam eleget! Töprengtem azon, hogy mi lehet a hibám, de nem tudom. Segíts!

Válasz:
Kedves Fruzi!

Bárhogy fordítom, mégis azt kell mondanom, hogy legyél türelmes! Semmiről se késtél le! Továbbra is várnod kell, és nem kell elsietni semmit se! Hogy meddig kell várnod, sajnos nem tudom. Ez azért van, mert mindenkinél mindennek megvan a maga ideje, és akkor történik meg, amikor meg kell történnie! Ezt nevezheted Murphy-törvénynek vagy életfilozófiának, tökmindegy, de így van! Te is megtapasztaltad már, hogy a nagy akarásod ellenére nem jönnek össze a dolgok, mert számodra még nem jött el a nagy szerelem pillanata. Addig is gyakorolnod kell azokkal a fiúkkal, akik tetszenek, mint eddig is tetted. Kipróbáltad az első lépés megtevésének néhány módját, amik nem jöttek be, mégpedig azért, mert csak önmagadra gondoltál, arra, hogy TE mit akarsz. Közben nem láttad és nem hallottad a válaszeleket, azt, hogy hogyan reagálnak a fiúk, amikor te közeledsz hozzájuk. Bármit teszel is, az emberekkel való kommunikációban, így a szerelemben, barátságban is oda kell figyelni a másokra. Általában az élettapasztalat, egyfajta tanulási folyamat automatikussá teszi a jelzések felismerését. Azok, akiknél a szociális intelligencia magasabb szintű, ez a folyamat gyorsabb és pontosabb. Másoknak még egy ideig tudatosan kell megfigyelniük a jeleket, hogy a szimpátia hogyan viselkedik, amikor ott van az egyén a közelében. Elszökik-e, vagy ott marad, követi-e a tekintetével, keresi-e a tekintetét, rámosolyog-e, kimutatja-e, hogy ő maga is vonzónak tartja a másikat. Te is csak akkor valld be az érzelmeidet, amikor biztos vagy abban, hogy te is tetszel annak a fiúnak, ha ő is érdeklődik irántad. Szerintem azért buktál, mert te nem tetszettél azoknak a fiúknak. Addig is, amíg nem jön el a te időd, jót tenne, ha barátkozással gyakorolnád a szimpátia és antipátia jeleinek „olvasását”. Ismerd meg őket jobban, hogy milyen helyzetekben hogyan reagálnak, figyelj meg a környezetben, hogyan viselkednek azok a személyek, akik tetszenek egymásnak, hogy mások hogyan mutatják ki érzelmeiket. Tudnod kell, hogy a viselkedésünk általában nem tudatos, nem tudatosan teszünk dolgokat, észre sem vesszük, és a világba küldünk egy halom információt arról, hogy ki iránt mit érzünk, hogy kiről mit gondolunk. Tesszük ezt anélkül, hogy egy szót is szólánánk. Ezzel az ún. viselkedéstudomány, az etológia foglalkozik, pontosabban a testbeszédet kell megtanulnunk. Ha többet szeretnél erről megtudni, nézz utána az iskolai vagy a városi könyvtárban, vannak pszichológiai könyvecsék, amelyek ezzel a témával foglalkoznak, de az interneten is lehet hasznos ismereteket szerezni. Mi pedig csak szoríthatunk neked, hogy a jövőben türelmes legyél, hogy kívárad, hogy eljőjön a te időd.

Jelige: „Ősziróza”
Kedves Bizalmas sorok!

Hatodikos lány vagyok, akinek a problémája az, hogy a barátnői kihagyják mindenből. Eddig mindig megoldottuk a dolgokat együtt, de most már egy ideje nem mennek a dolgok. Ha problémám volt, mindig megosztottam velük. De mostanában meg sem hallgatnak. Ki szeretnék békülni velük, de nem tudom, mikor is veszünk össze, és nincs is olyan pillanat, amikor kibékülhetnék. Már mondták azt is, hogy egy szavamam sem hiszik, hogy minden egyes szavam hazugság. Ez részben igaz, hazudtam nekik, de ők is hazudnak, és hazudtak nekem. Mit tegyek, hogy kibéküljek velük? Kérlek, segíts!

Válasz:

Úgy látom, hogy te már jó úton haladsz, mert bevallottad magadnak, hogy hazudtál nekik, amit a lányok észrevettek, és ami egyáltalán nem tetszett nekik. Ugyanúgy, ahogyan neked sem tetszik, hogy ők megpróbálták tégedet becsapni. Lényegtelen, hogy mi volt a hazugság oka és ki kezdte előbb, most egy számodra igen kellemetlen helyzet alakult ki. Mit kell tenned? Először is legyél továbbra is őszinte önmagadhoz. Azért próbáld meg visszaemlékezni, hogy mi váltotta ki a barátnőidnél az elutasító viselkedést. Ha megtaláltad, akkor már könnyebben megoldódnak a dolgok. Nagyon jó, hogy elkezdted gondolkodni a történeteken és segítséget is kérsz a gondok megoldásához. De sajnos ez még nem elég! Mivel a barátnőid olyanok, amilyenek és nem változtathatod meg őket, az egyedüli tényező ebben az esetben, amelyik változhat, az te vagy. Egy nyugodt, őszinte beszélgetés sokat segíthet. Elmondhatod nekik, hogy hogyan érzed most magadat, hogy bánod a dolgot, mert nagyon fontosak számodra mint barátnők, és hogy továbbra is szeretnél velük barátkozni. Beszélgessetek el arról, hogy mi az, amit szerettek egymásnál, de azt is mondjátok el egymásnak, hogy mi az, ami nem tetszik, amin változtatni kellene a viszonyotokban. Neked pedig meg kell változtatnod az „igazmondó” szokásaidat úgy, hogy nem szépíted és változtatod meg a történeteket. Persze ez nem történik meg egyik pillanatról a másikra, de ha odafigyelsz saját viselkedésedre és tudatosan irányítod, akkor mind ritkábban történik meg, hogy nem mondasz igazat. Gondolj arra a mondásra, amit a pszichológusok gyakran hangoztatnak: Változtasd meg önmagadat, és körülötted megváltozik az egész világ. Ha viszont a barátnőid úgy döntenek, hogy nem szívesen barátkoznak tovább veled, abból is tapasztalatot nyerhetsz, és levonhatod a tanúságot. Ne orolj sokáig, barátkozz másokkal! Biztosan akad majd még egy-két lány a környezetedben, aki szívesen tölti veled a szabad idejét, akivel jól érzed magadat. Velük már más alapokra helyezheted a barátságot. Remélem azért, hogy köztetek a helyükre kerülnek a dolgok. Fel a fejjel!

Jelige: „LOVE”
Kedves Bizi!

12 éves lányok vagyunk, jó barátnők. Mindhármunknak idősebb fiúk tetszenek. Jóban vagyunk, de csak barátkozunk velük. Nem tudunk mit tenni, hogy belénk szeressenek! Sajnos, mindig más lányoknak udvarolnak. Már beszélgettünk velük erre a témára, és ennyi! Az lehet a gond, hogy mi még nem fejlődöttünk úgy ki? Néha szemezünk velük, és ők is velünk. Lehet, hogy tetszünk nekik, de nem mernek randira hívni bennünket? Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Lányok!

Nálatok minden nagyon jó és normális úton halad! Ne türelmetlenkedjétek. Mivel itt-ott „szemeztek”, ki kell várnotok a fiúk következő lépését. Továbbra is viselkedjétek a fiúkkal úgy, mint eddig. Figyeltetek egymásra, ami az első lépés. A többi idő kérdése. Ha türelmesen kivárjátok a dolgokat, meglátjátok, hogy mit is akarnak a fiúk. Ne búsuljatok sokáig, ha kiderül, hogy hármatok közül valaki nem rúg labdába a kiválasztott fiúnál. Számoljatok azzal is, hogy kicsi a valószínűsége, hogy mind a hármatoknak bejön a három fiúnál. De ha egyiknek sem sikerül, az sem gond, mert gyakoroltátok az ismerkedést, a flörtölést, azt, hogy hogyan kell kommunikálni a fiúkkal, és szerzett tapasztalat jól jön majd, amikor idősebbek és még szerelmesebbek lesztek. Addig is – barátkozzatok!

Csak okosan a telefonnal!

Valószínűleg egy napot sem bírál ki a telefonod nélkül, és ezzel majdnem mindenki így van. Csakhogy amilyen sokoldalúak és segítőkészek, olyan ártalmasak is lehetnek.

Megnehezítik a nyugodt alvást

Az elektromos készülékekből kiáramló halvány fény összezavarja a hormonjaidat, amitől nehezebben tudsz elaludni. Ezenkívül nehezebb elengedned magad, ha percnként csekkolod a képernyőt új üzenetekért. A legjobb, ha éjszakára teljesen kikapcsolod, vagy legalább nem az ágyad mellett tartod.

Pattanásokat okoznak

Biztos hallottad már, hogy a telefonod képernyőjén rengeteg gusztustalan baktérium található, amik átmásznak az arcodra is. Ott beackolják magukat a bőrödbe, és belőlük lesznek az óriási pattanások és mitesszerek. Tisztítsd rendszeresen a képernyőt nedves törölkendővel, és az arcod is simább marad.

Görbe lesz tőlük a hátad

Mivel a hátad egyfolytában hajlott, amikor a telefonodat bámulod, előbb-több maradandó következményei is lehetnek. Ha rendszeresen fáj a nyakad vagy a vállad, valószínűleg emiatt

van. Húzd ki magad, és lehetőleg szemmagasságban tartsd a telefonodat!

A látásod is rontják

Volt már, hogy egy hosszú sms befejezése után száraznak érezted a szemed? Ez hosszú távon akár csúnya fertőzésekhez is vezethet. Egyetlen megoldás van: nézegesd kevesebbet a képernyőt!

Tönkretehetik a kapcsolataidat

Lehet, hogy úgy érzed, a telefonod megkönnyíti a kapcsolattartást mindenkivel, ám hosszú távon tévedsz. Ha nem találkozol velük rendszeresen, csak eltávolodtok egymástól. Ápold a barátságokat legalább annyira élőben is, mint az interneten!

TESZT

Milyen a stílusod?

Csajos, fiús vagy egyszerűen vagány stílusod van? Nem tudod eldönteni? Ez a teszt segít. Számold össze, hogy melyik betűt választottad a legtöbbszor, és nézd meg az értékelést!

1. Mit csinálsz szívesen a szabad idődben?

- a) A barátnőimmal lógok, magazinokat olvasok.
- b) Kimegyek a sportpályára focizni a fiúkkal!
- c) Elmegyek egy szórakozóhelyre bulizni egy jót, vagy esetleg elmegyek görkori- vagy biciklitúrára a haverokkal.

2. Mit gondolsz a hiphopról?

- a) Jó dolog, mivel megmozgatja a testet, és ezáltal szép lesz az ember alakja.
- b) Szívesen járnék hiphopórákra, mert az órák alatt sokat lehet hülyéskedni.
- c) Nem igazán az erősségem a tánc, de azért szívesen kipróbálnám.

3. Melyik ruha-összeállítást vennéd fel szívesen egy buliba?

- a) Egy cuki miniszoknyát egy pántos, flitteres, gyöngyös felsővel.
- b) Még szép, hogy egy menő, feliratos felsőt, valamint egy szélesebb farmert.
- c) Egy laza farmer-póló összeállítást! A lényeg, hogy kényelmes legyen!

4. Melyik állat bőrébe bújnál szívesen egy napra?

- a) Hát a legszívesebben talán a cica... A cicák annyira édesek!
- b) Oroszlán vagy valami olyan állat, amelyek erős, meg tudja védeni magát.
- c) Madár, mert az tök jó, hogy bárhova elrepülhetnek.

5. Melyik a kedvenc évszakod?

- a) Még szép, hogy a nyár. Egész nap lehet strandolni és csini rucikban járkálni.
- b) A tél. Jó móka a hógolyózás és a haverokkal szánkózni menni.
- c) Az ősz és a tavasz, mert akkor még nincs annyira meleg, sem hideg, és jó kis bicikli- vagy görkoritúrákat lehet szervezni.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz:

Csajos lány vagy
Szeretsz a barátnőiddel shoppingolni, valamint szereted a csini, trendi kiegészítőket és rucikat. Ez mind szép és jó, de próbálj meg néha egy kicsit lazább lenni. Nem számít, ha egyik nap úgy mész el a haverokkal csavarogni, hogy egy kicsit kócosabb a hajad, vagy éppen nem a legtrendibb cuccodat vetted fel. Nem csupán a külső a lényeg.

Ha legtöbb a b válasz:

Kissé fiús vagy
Szeretsz a fiúkkal lógni, sokat hülyéskedsz velük, és minden vicces dologban benne vagy. Ez persze nem baj, de próbálj meg kicsit többet a barátnőiddel lógni, mert egy barátnőt nem pótolhat semmi...

Ha legtöbb a c válasz:

Laza és vagány vagy
Szeretsz a barátnőiddel lógni, de vannak fiúhaverjaid is, ami jó. Szeretsz vásárolni, beszélgetni, de emellett érdekel a sport is, a viccelődés és az izgi dolgok. Jó a humorérzéked, ezt a haverjaid is díjazták, és remek barátnő is vagy. Csak így tovább, de azért figyelj oda, hogy senkit se bántás meg a lazaságoddal! Egy humoros megjegyzés is balul süllhet el...

Szín és jellem

Sokat elárurolád az, hogy melyik színt kedveled, melyik áll legközelebb a lelkedhez. Kifejezi személyiségedet, érzelmeidet és jellegedet. Ismerd meg a színek jelentését!

Kék – Bölcs és határozott

Az ókori Babilonban a kék a bölcsesség színe volt. Ha a kéket szereted, minden bizonnyal céltudatos vagy, aki tudja, mit akar az életben. A világoskék könnyed, finom, csendet és nyugalmat áraszt. Amennyiben a kék sötétebb árnyalatait kedveled, nem áll messze tőled a határozottság. Téged a kitartás jellemez.

Piros – Fokozott aktivitás

Nehezen rejtjed el érzelmeidet mások elől. Tele vagy élettel. Hiszel benne, hogy a szeretet mindig mindent megold. Lobbanékony természetű, energikus és kezdeményező személyként magabiztosan állsz ki a világ elé. Kreativitásodat és fizikai aktivitásodat sokan irigylik tőled.

Fehér – Csak őszintén

A fehér a tisztaság, a belső csend és a harmónia színe. Őszinte ember vagy, ezért elváród, hogy mások is nyílt lapokkal játsszanak. Ezzel a tulajdonságoddal azonban mások könnyedén visszaélhetnek, így sok csalódás érhet az életben. A kiábrándulások az évek során óvatossá tehetnek, nehezen fogadsz a bizalmasabb idegenekre. Ha azonban valakit igazán megkedvelsz, mindig, mindenben számíthat rád.

Fekete – Szomorúságra való hajlam

A történelemben a fekete elsősorban a gyász jelképe volt, ezt a jelentését máig megőrizte. Ha gyakran hordod ezt a színt, az olyan lelki problémákra, nehézségekre utalhat, melyekre egy ideje nem találsz megoldást. De visszafelé is hat: ha túl sokszor viseled, rosszkedvet válthat ki – próbáld meg színes kiegészítővel feldobni.

Zöld – Mély érzelmek

Nem akarod átfőrnálni a környezetet, inkább te alkalmazkodsz hozzá. Olykor túlságosan is elfogadó és segítőkész vagy, ezért vigyáznod kell, nehogy a környezetet kihasználja ezt. Mind barátí, mind szerelmi kapcsolataidban vágyasz a mély érzelmekre. Szereted a valódi dolgokat, nem téveszt meg a felszín csillogása, mindig a belső értékeket keresed.

Barna – Racionalitás és biztonság

Te aztán nem álmodozol, két lábbal állsz a földön. Rendkívül racionális ember vagy, a döntéseid mindig jól átgondoltak, sosem kockáztat. Te türelem és a nyugalom a legnagyobb erényed, a legnehezebb helyzetekben is teljesen higgadt maradsz. Nem kedveled a kiszámíthatatlan dolgokat, életed minden területén a biztonságra szavazol.

Lila – Lelki mélység

Különleges érdeklődést mutatsz a spirituális és ezoterikus dolgok iránt. Meg akarod érteni a magasabb összefüggéseket, az élet értelmét. Rendkívüli a fantáziád, jó alkotó- és képzelőerővel áldottak meg az égiek. Rosszul tűröd a hazugságot, jellemzően akkor is elmondod a véleményed, amikor ezzel megbánthatsz másokat.

Rózsaszín – Álmodozó

Hatalmas lelked van, könnyen barátkozol. Érzékenységednek köszönhetően még a legkisebb dolgoknak is nagyon tudsz örülni. Hajlamos vagy a királylányos álmodozásra, és szereted a romantikát. Fontosnak tartod, hogy mit gondolnak rólad az emberek, olykor nagyobb jelentőséget is tulajdonítasz neki, mint kellene.

Sárga – Energikus, optimista

Mozgásigényed hatalmas, szeretsz sportolni, de lelkesedésed hamar lelkand. Harcos és optimista jellem vagy, de némi kitartásra még szükséged lenne. Ha inkább a narancssárgára voksolsz, az vidám és energikus személyiségről árulkodik. Jó a beszédkészséged, kedveled a társaságot, ugyanakkor erősen véded a függetlenségedet is.

A világ legédesebb gyógyszere

A méz nem csupán egy ragacos édesség, hanem egyben gyógyszer is. Sok C- és E-vitamint, azaz úgynevezett antioxidánsokat, valamint gyulladásgátló anyagokat tartalmaz. Az alvászavarok elleni ósrégi recept így szól: meleg, mézes tej. Azért olyan hatásos, mert a mézben olyan anyag van, amely kiegyensúlyozóként hat az agy jelátvitelére, továbbá megakadályozza a cukorszint csökkenését, és ezáltal a belső nyugtalanság kialakulását.

Ez az édes nyalánkság tele van fertőzésgátló és antibiotikus anyagokkal, ezért ideális a pattanások gyors eltüntetésére. Dörzsöljük be az érintett bőrfelületet egy kevéske mézzel, hagyjuk rajta tíz percig, majd alaposan mossuk le a bőrt.

A méz javítja a vér- és a nyirokkeringést. A testnedvek így gyorsabban kimossák a sebből a baktériumokat és a mérgező anyagokat, a sebek tehát a szokásosnál háromszor gyorsabban gyógyulnak. Az enyhébb égési sebeket, a horzsolásokat és karcolásokat vastagon kenjük be mézzel, majd hagyjuk megszáradni a szabad levegőn.

Légúti megbetegedések esetén elősegíti a lepedék felszakadását, és megszünteti a köhögést. A gégefő vagy a mandula gyulladása esetén pedig természetes antibiotikum. Sokan ugyan kételkednek benne, mégis igaz, hogy édessége ellenére megakadályozza a fogak szuvasodását.

Javasoljuk, hogy a mézet tartsuk minél tovább a szánkban, vagy ugyanezt megtehetjük a mézcukorkákkal is.

Sőt, a méz a fogfájást is enyhíti. A fogfájásra a legkitűnőbb szer három rész méhviasz, egy rész propolisz és egy rész méz keveréke, amelyet ajánlatos masszává keverni, majd a fájós foggal rágcálni.

Csizma Mikulás-napra

Elkészítés:

1. A filcanyagot vágd félbe, majd a darabokat tedd egymásra. A sablont vágd ki, majd helyezd a filcre. Rajzold körbe krétával. (Ha nincs kéznél kréta, egy elhasznált szappan éles részével is dolgozhatsz.)

2. A körvonal mentén vágd ki a dupla anyagból a csizmaformákat, így két kis csizmalapot kapsz. A filcszalagból vágj akkora darabot, mellyel körbeéred a csizma szárát. Tűzd össze a két anyagot a csizma orránál, száránál és végénél. A szalagot is tűzd hozzá a két anyaghoz, a csizma szárának végétől kb. 1,5 cm-re.

3. Varrd össze a csizmákat! Az összevarrásnál kérheted felnőtt segítségét. Az akasztóról se feledkezz meg! Amikor végeztél a két csizmalap összevarrásával, a cikcakkollóval vágd körbe a csizma szélét, hogy szép cikcakkos legyen.

4. Díszítsd tetszésed szerint! Rakhatsz rá masnit, hímezhetsz rá karácsonyi motívumot, de hobbiboltokban be lehet szerezni vasalható matricákat is.

Ha elkészült a Mikuláscsizma, akkor már csak egy dolog van hátra, megtölteni.

Még néhány nap, és itt a Mikulás. Ha még nem kezdted el készülni, itt az ideje! Egy kis segítséggel házilag is készíthetsz csizmát szeretteidnek. A kézzel készített kedves ajándékoknak kicsik és nagyok egyaránt örülnek.

Kellékek: – sablon – filcanyag – szalag – cérna – dekoráció – cikcakkolló.

Ha igyekszünk, még elkészül!

A adventi kalendáriumot szinte bármiből lehet készíteni, a gyufásdoboztól kezdve a ruhacsipeszen át a kiürült dobozokig. Íme néhány ötlet!

Virágot Mikulásra!

Az egyik legkedveltebb cserepes virág – és egyben ajándékötlet – karácsony előtt a mikulásvirág. A növény, bár Mexikóból származik, nem nagyon szereti a meleget. A mikulásvirág arról kapta a nevét, hogy a Mikulás érkezése tájékán virágzik a legszebben. Egyébként poinsettianak vagy Euphorbia pulcherrimanak nevezik. A vörös színű virágok valójában levelek, amelyek ma már krémszínben és korallrózsaszínben is kaphatók. Ha mikulásvirágot szeretnél az asztalodra, keress számára egy szép kaspót. Ha ilyen nincs otthon, lehet venni olcsó fémkaspót is, amely most nagyon divatos, főleg ha karácsonyi motívumokat festesz rá. A mikulásvirág nagyon szereti a vizet,

a talajának mindig nedvesnek kell lenni, de a fölösleges vizet ki kell önteni alóla. Kitehető a kertbe is. Ajándékötletnek is nagyszerű a mikulásvirág, aki kedveli a növényeket, biztosan megőrül neki.

Mikulás más nyelveken

Kíváncsi vagy, hogy más országokban hogyan mondják: Mikulás?

Amerikában és Kanadában: Santa Claus (Ám Amerikában karácsonykor mászik a Santa Claus a keménybe.)

Angliában: Father Christmas
Brazíliában, Peruban, Spanyolországban: Papa Noel

Dániában: Sinter Klaas

Finnországban: Joulukukka

Franciaországban: Pere Noel

Hollandiában: Kerstman

Japánban: Jizo

Kínában: Shengdan Laoren

Marokkóban: Black Peter

Németországban: Christkindl

Norvégiában: Julenissen

Olaszországban: Befana vagy Babbo Natale

Oroszországban: Gyed Moroz

Svédországban: Jultomten

REJTVÉNY

1	2			3	4	5		7 GY	8	
9		☀	☀	10			☀	11	GY	
12		13	14				☀		☀	
15 GY					☀	16			17	
CS	☀	18		☀	19		☀	☀	20	
21	22		☀	23		☀	24			
25			☀	26			☀	28		SZ
	☀	29		30		☀	31	32	☀	
	NY									

Keresztrejtvény

- Hol szilveszterezünk az idén, drágám?
 - Vettem két jegyet a Koldusoperára.
 - ...
- (A választ a rejtvényben talárod.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 9. Kötőszó, 10. 502 római számmal, 11. Agyó betűi, 12. Régi, főleg vallási hagyományokhoz ragaszkodó, 15. Férfinév, 16. Eláraszt, 18. Olga egyenmű betűi, 19. Európai nemzet, 20. Indulatszó, 21. Vén, 23. Feszítő-eszköz, 24. Robi betűi, 25. Fekete-tengeri félsziget, 27. Három olaszul, 28. Hangtalan nesz, 29. Mező, 31. Népiesen ad.

Függőleges sorok: 2. Gázlomadár, 3. Magyar együttes, 4. O Sole ..., 5. Háztartási gép, 7. Férfinév, 8. Számnév, 13. Adriai üdülő, 14. Orosz folyó, 17. Nemesgáz, 19. Ügyiratot bevezet, besorol, 22. Görögország, 24. Madridi sportklub, 26. Arab, 30. Tagadószó, 32. 501 római számmal.

Betűrejtvények

1

	TL	
AA		5
	A	

2

ND
OOOO
ZA

3

T
BA
FÜ

4

GER

Skandináv rejtvény (36.)

Rejtvényünkben egy világhírű osztrák zeneszerző nevét és három művének a címét rejtettük el, ezt kell megtalálnotok.

	CSONT- HÉJAS GYÜMÖLCS MÁLTA	▼	PANCSOVA FENYEGE- TÉSSEL JUT PÉNZHEZ	▼	KÖRZET	ARAT	51 NEMEZ	▼	SZÓ- TOLDALÉK HULLÁM- TÖRŐ	▼	CSAPADÉK RIOGNI KEZD	▼	
	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
	GÉSA EGYENMŰI RUTIN	▶	TEGNAPI EGYENMŰI SÜLY- MÉRTÉK	▶				▶	ÁGNESKA FORDÍTVA ÓRIÁSKÍGÝÓ	▶		▶	DEHOGY! LANKA- DATLANUL FIGYEL
	▶	▶	▶	▶							ALKALMI	▶	MAJDNEM MÉZ 52
NÉVELŐ	▶		FORDÍTVA OLASZ AUTO	▶	DÉL-AMERI- KAI FOLYÓ OROSZ FOLYÓ						NÉMET FOLYÓ	▶	
5 KERTI SZERSZÁM	▶	MEG- BOSSZUL ROZS SZERBÜL	▶	▶		50	▶	BELGIUM SAJÁT LÉNYE	▶	SZEDD A LÁBAD! OROSZLÁN SZERBÜL			SS
▶	▶	▶	▶	▶		ÉJFÉL ELŐTT	▶	ÉSZAK ATOR VÉGE	▶	FORDÍTVA MOSÓPOR- FAJTA D. K.			
OLASZ TELEVÍZIO	▶	▶	▶	▶	URÁN	VATIKÁN	▶	BESZÉD RÉSZE LUXEMBURG	▶			EZ	GRAMM 1000
	▶	ZS	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶

Megfejtések: Keresztrejtvény: - ODA NEM MEGYEK, AZT HISZIK, HOGY CSAK ENNYIRE TELIK; 1. PÁRATLAN SZÁM, 2. ZARÁNDOK, 3. BARÁTFÜLLE, 4. GERLE; Skandináv rejtvény: MOZART, A VARÁZSFÜVOLA, REKVIEM, FIGARÓ HÁZASSÁGA

Mi az: Dél-Amerika az őshazája, a XVI. században jött Európába és mindenki szereti?

Nem nehéz a válasz a címben feltett kérdésre: krumpli, azaz burgonya. Ám tudni kell, hogy a Dél-Amerikából származó burgonyát eleinte bizalmatlanul fogadták Európában, idővel viszont nélkülözhetetlenné vált. Olyannyira, hogy a szegények eledele lett. Vidékünkön sokáig nem szerették, Írországból viszont éhínséget okozott a terméskiesés.

Eredete

A burgonya Dél-Amerikából származik. Sokáig úgy gondolták, hogy Peru az őshazája (5000–8000 éve része mezőgazdaságuknak), azonban a tudósok olyan leleteket találtak Chilében a Chiloé nevű szigeten, melyek arra utalnak, hogy ott már 13 ezer éve is termesztettek krumplit.

Tudod-e?

A hasáburgonya

A hasáburgonya Belgiumból, Wallóniából származik. Az ott élő emberek másodrendűnek tartották a krumplit, nem volt fontos étel számukra. A halat szerették, azonban télen nehezen jutottak hozzá, ezért a krumplit hal formájúvá vágták és úgy süttették ki. A hasáburgonya 1781 telén indult el hódító útjára. Nagyon megszerették, nemzeti étellé vált, később már az utcasarkokon, bódékban is árusították.

A chips

A chips feltalálásához egy érdekes történet kapcsolódik: 1853. augusztus 24-én New Yorkban, az egyik Saratoga Springs hotelben, a Moon Lake Lodge szálloda éttermében a híres vasútmilliomos, Cornelius Vanderbilt vacsorájához látott. Mivel túlságosan vastagnak találta a sült krumplit, többször is visszaküldte a pincért az étellel. A főszakács, George Crum úgy döntött, hogy megleckézeti az elégedetlen vendéget, és hajszálvékonyra vágva süttötte ki neki a krumplit. Vanderbilt nem haragudott meg, sőt annyira tetszett neki a találmány, hogy még repetát is kért belőle. A chips nagyüzemi gyártását az 1920-as években kezdték, amikor feltalálták a burgonyahámozó gépet. Ezután Európát is meghódította.

A burgonya elterjedése

A burgonya először az 1530-as években került Európába, Francisco Pizarro hozta magával dél-amerikai hódításai során Spanyolországba. Lassú terjedésének oka, hogy nem a gumóját, hanem a mérgező szárát, levelét és virágát etették. Bár Írországból 1588-tól kezdve kedvelt táplálék volt, Európában közutálatnak örvendett, mivel általában nem ismerték a helyes fogyasztását. Egészen az 1700-as évekig kellett várni, hogy a krumplit szélesebb körben is fogyasszák. Poroszországban fontos táplálékká vált. Nagy Frigyes király (1740–1786) többször is elrendelte a krumpli fogyasztását, 1740 telén és az 1774-es éhínség idején ez volt az egyetlen eledel. A hétéves háborúban (1756–1763) Antoine Augustin Parmentier botanikus és vegyész porosz fogságba esett. Ez alatt az idő alatt sok burgonyát evett, szabadulása után tudományos művet is írt róla. 1785-ben, amikor éhínség volt Franciaországban, Parmentier meggyőzte XVI. Lajost (1774–1791), hogy népének krumplit kell ennie. A terv bevált, a krumpli a szegények eledelévé vált.

Magyarországra először az 1600-as években került krumpli, s az emberek idegenkedve fogadták. A Habsburg-uralom idején az ellenállás egy formája volt a burgonya gyűlölete, a magyarok sváb töknék csúfolták. A krumpli II. József (1780–1790) idején vált kedvelté, amikor adómentes lett a termesztése. A burgonya sok emberéletet mentett meg az éhínségek idején.

Rengeteg burgonyafajta létezik, íme néhány különlegesség:

Perui lila: Ez a burgonyafajta Peruból származik, feltűnő megjelenésével szó szerint színt visz az ember ételibe. Antioxidáns- és kálium-

tartalma miatt nagyon egészséges, vérnyomás-szabályozó hatása van. Ma leginkább Észak-Amerikában és Nyugat-Európában termesztik.

Svájci kék: A burgonyát, mely valójában lila színű, a Svéd kék és a Prättigau fajták keresztezéséből hozta létre Svájcban Christoph Gämperli agronómus.

Skót-felföldi vörös: Ez a fajta valószínűleg a 19. században került Skóciába. 1936-ban vált ismertté, amikor a Savoy Hotelben felszolgálták Burgundia hercegének. Egészséges és ízletes.

Maja Arany (Mayan Gold): A Scottish Crop Research Institute nevű skót kutatóintézetben hozták létre a dél-amerikai *S. phureja* felhasználásával. A Maja Arany 2001-ben született, íze kitűnő.

Elnevezés

A krumplit vagy burgonyát a székelyek pityókának hívják, de ismeretes a kolompér, pityóka, grulya, kompér, földialma, svábtök, krompé elnevezés is.

A nyelvén volt

Kovács és Szabó képeslapokat írnak. Kovács egyszer csak döbenten maga elé mered.

- Mi baj? - kérdezi Szabó.
- Az előbb még a nyelvemen volt, és most nincs meg...
- Gondolj rá erősen, és visszajön.
- Azt nem hiszem, mert egy bélyeg volt.

Divatos kérdések

Egy francia és egy angol vitatkozik arról, kit illet meg az elsőség a divatban. A francia így érvel:

- Márpedig mióta világ a világ, a franciák tették a legtöbbet a divat terén. Például a mandzsettát is mi találtuk ki.

- Ezt természetesen elismerem - feleli az angol. - Mi, angolok csupán kiegészítettük az önök találmányát. Az inggel...

Ez már gond

Két barátnő beszélget. Azt mondja az egyik:

- Nagyon kíváncsi vagyok a jövőmre, ezért szeretnék elmenni egy jósnőhöz. Csak azt nem tudom, tenyérjóst vagy gondolatolvasót válasszak inkább.

- Szerintem tenyérjóst - javasolja a másik.

- Mert tenyered az van...

Jean-vicc

- Jean, hozzon azonnal tüt és cénrát!
- Minek, uram?
- Beleszakadok a munkába.

Türelmetlen kismalac

Megy a türelmetlen kismalac az erdőben, és beleesik egy gödörbe. Arra megy a farkas, és leszól neki:

- Kismalac, beleestél a gödörbe?
- Igen.
- Várrj, kihúzlak.
- Nem várok!

Tűz van!

- Gregor, ég az alattunk lévő lakás! - rémülködik a skót feleség.

Erre a férj:

- És még mindig nem kapcsolod ki a fűtőtetet?

Vagy-vagy

Hazafelé tart a mezőről a székely. Útközben megáll egy kocsmánál. Így aztán nem csoda, hogy elbóvikol. Közben ellopják a lovait. Felriad a székely, néz nagy csodálkozva.

- Na, most két lehetőség van - mondja tűnődve. - Vagy ellopták a lovimat, vagy találtam egy szekeret.

Futóbajnok

- Egy tolvaj elszaladt a pénztárcámmal! - kesereg a futóbajnok.

- És nem tudtad utolérni? - kérdezik tőle.

- Dehogynem, sőt egy darabon még fölényesen vezettem is, de amikor hátra néztem, a tolvaj nem volt seholl...

Anyukák egymás közt

- Szörnyű, Vilmám, hogy milyen piszkosak lesznek a gyerekek, ha az utcán játszanak!

- Igen, Irmám. Tegnap én is nyolc srácot megfürdettem, amíg rátaláltam a funkra...

Útbaigazítás a Szaharában

Megy egy ember a sivatagban, találkozik egy beduinnal.

- Elnézést, meg tudná mondani merre van az oázis?

- Persze, menjen itt egyenesen előre, aztán kedden forduljon balra!

Kaktuszgyűjtők

A kaktuszgyűjtők klubjában csörög a telefon:

- Önök ismernek különleges kaktuszokat?

- Igen, pl.: Ariocarpus, Lophophora, Mellocactus, Obregonia, Turbinicarpus, Uebelmannia.

- Na, ez az!

- Hogy érti, ilyen szeretne vásárolni?

- Nem, csak éppen keresztretjvényt fejtek!

Döglött szamár

Egy férfinak megdöglik a szamara, de azt mondja a feleségének, hogy ne aggódjon, ő ebből is tud pénzt csinálni, majd kisorsolja tombolán.

- De hiszen ez lehetetlen! - mondja a felesége. Egy döglött szamár senkinek sem kell!

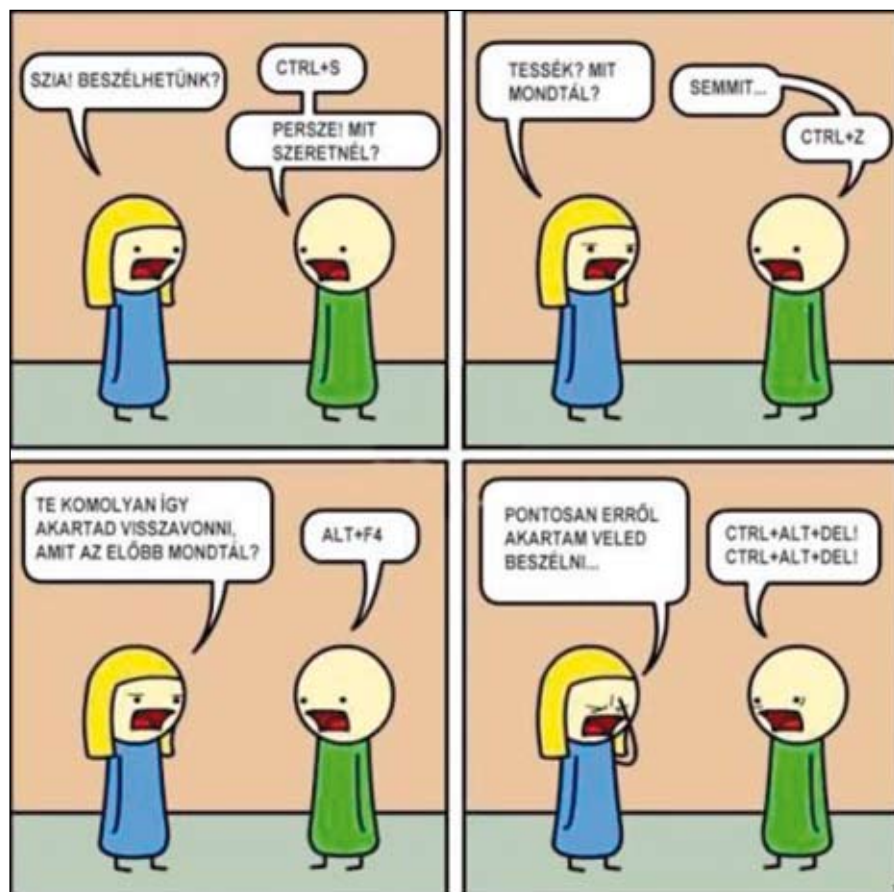
- Nyugi, nem fogják megtudni, hogy döglött.

A feleség nem nagyon hisz ebben, de este a férje tényleg egy köteg pénzzel tér haza, és büszkén újságolja:

- Eladtam 1000 sorsjegyet, darabját 1 dollárért, és nyertem 999 dollárt.

- Senki nem reklamált, hogy döglött a szamár?

- Csak az az egy ember, aki nyert, de annak visszaadtam az 1 dollárját.

BŰVÉSZTRÜKK

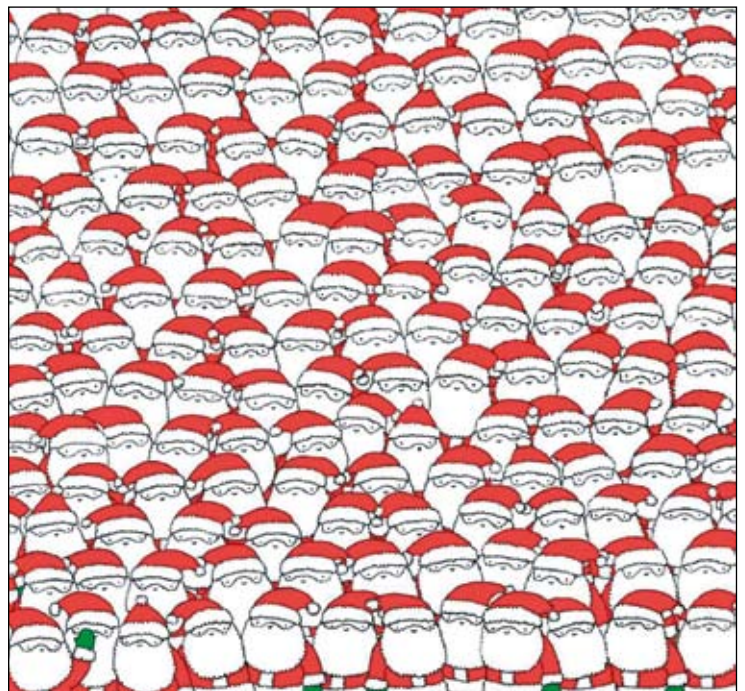
Beragadt gyufaszálak

A bűvész kér egy doboz gyufát. Megzörgeti a gyufásdobozt, hogy van-e benne elég gyufaszál, majd széthúzza a doboz két részét, és külön-külön is megmutatja őket, először a gyufaszálak részét, majd a tetejét. Ezután összetolja őket vízszintesen, majd a dobozt fejfelé forgatja; azaz ha most széthúzza a dobozt, a szálaknak le kellene potyogniuk. Széthúzza a dobozt: a gyufaszálak nem esnek ki. A bűvész párszor meg is rázogatja, nem történik semmi, majd csettint az ujjával, és voilá! a szálak az asztalra hullanak.

A trükk titka: A bűvész előre bekészíti magának egy rövidített gyufaszálakat, ami pont olyan hosszú, mint a gyufásdoboz rövidébe illeszkedik, és mielőtt összetolja a doboz két részét, keresztibe befeszíti – észrevétlenül és figyelemeltereléssel – a dobozba valahol középen, hogy fent tartsa a többi szálakat. Amikor csettint, a dobozt tartó kezének egyik ujjával észrevétlenül kipöcköli onnan.

A sok Mikulás között találd meg a bárányt!

(Megoldás: felülről a harmadik és a negyedik sor között keresd, bal oldalt a harmadik, sorközi fej!)

Nyelvtörök

Kezdjük egy magyar nyelv-törővel, melynek szerzője is ismert: Hegedűs Géza írta. A sort azonban folytathatod angol és német nyelvű szótörökkel. Minél többször hangosan felolvasad őket, annál szebben fogsz artikulálni. Rajta!

Hegedűs Géza Szürrealista kép

A réten rákot rág a róka, hogy vörös farka reng belé, a Rába-parton reggel óta rohan egy örült Győr felé, rikolt a révész, heherészve csap rossz ricsajt a parti réce, röhög a piktor – mit tehet? Fest szürrealis képeket.

Angol nyelvű szótörök

How many cans can a canner can if a canner can can cans? A

canner can can that many cans as a canner can can cans.

She sells sea shells on the sea-shore of Seychelles.

Red Leather, Yellow Letter
Red Leather, Yellow Leather,
Lavender Leather (Énekesek gyakran használják skálázásra.)

Red Lolly, yellow lorry
Round and round the rugged
rocks the ragged rascal ran.

Upper roller, lower roller

Német nyelvű szótörök

Zehn zahme Ziegen zogen um zehn Uhr zehn zehn zentner Zucker zum Zittauer Zug. (Tíz szelíd kecske tíz óra tízkor öt mázsa.)

Wenn hinter Robben Robben robben, robben Robben Robben nach. (Ha fóka fóka után mászik, akkor fóka fóka után mászik.)

Fischer Fritze fischt frische Fische. (Fritz halász friss halat fog.)

Mi fán terem az anagramma?

Az **anagramma** a szójátékok egy fajtája, melyben értelmes szavak vagy mondatok betűinek sorrendjét úgy változtatjuk meg, hogy az eredmény szintén értelmes szó vagy mondat legyen. Sok anagramma esetében az eredeti és a végeredmény között humoros vagy egyéb kapcsolat van. A szó a görög *ana* (vissza) és *grafein* (írni) szavakból keletkezett.

Lássunk néhány példát:

termelékenység: Megkéselt erény; Gréte kényelmes; Rég nyertem e kést; Reménység kelte; Kényelmes réteg; Nyeglét késemre; Ért meg: nyelék! Kértem, lényeges; Nyereség? Kétlem!; Kéménysereglet; Tenyérmegekés; Nyélmegtekerés; Kétes legény mer; Kémregény s élet **orszarvú:** rovar rúzs; rovar szúr; rovar zsúr; orr szúrva

Keresd a különbséget! (Mi ötöt találtunk.)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idei 32. lapszámunkban egy csodálatos épületet mutatunk meg nektek, amit jól ismernek azok, akik Szabadkán élnek, vagy már körbejárták Szabadka nevezetességeit. S ezzel már elárultunk valamit a helyes válaszból, a képen ugyanis a szabadkai Raichle-palota látható. „A helybeliek csak Cifra palotaként emlegetik. Szecessziós ihletésű, eredeti avantgárd műalkotás. A palotát 1904-ben Raichle Ferenc tervezte. Lépcsői és kovácsoltvas kapuja teszi varázslatossá, Zsolnai pirogránittal díszített homlokzata és tarka mozaikjai fokozzák a látványt. Immár több mint 50 éve ad otthont a Képzőművészeti Találkozóknak is” – írja egy rendszeres topolyai megfőtök, s válaszában minden lényeges adat szerepel. Köszönjük!

A helyes megfőtést beküldők közül a szerencse ezúttal a szabadkai Nagy Zalán Bencére, a J. J. Zmaj iskola negyedik tanulójára mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És íme újabb feladványunk. Talán nem okoz nagy fejtörést megfejteni, mely szakma képviselője látható a mellékelt képen. Szinte kihalt szakmáról van szó, de azért bízunk benne, hogy könnyűszerrel rájöttök a válaszra. Várjuk megfőtéseket! Mielőbb küldjétek el a címünkre, de legkésőbb **2017. december 7-éig!** Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Jótekonysági Mikulás-est Budapesten vajdasági diákok javára

Idén Ludasra és Tordára kerül a Vajdasági Baráti Egyesület segítségével, de a Lurkóházak sem maradnak ki

Idén immár hatodjára rendezi meg a Vajdasági Baráti Egyesület a jótekonysági Mikulás-estet Budapesten. Az Ausztriában élő vajdasági magyarok baráti egyesülete és a londoni Magyar Kultúra és Örökség Alapítvány is csatlakozott a jótekonysági gyűjtéshez, hogy segítse az akciót. **Az est december 3-án a Fonó Budai Zeneházban lesz.**

A barátkozásra és közös jótekonyságkodásra szólító levélben többek között az áll, hogy „örülünk a régi barátoknak, gyerekeink megtalálják az új barátait, és közben segítsünk a szülőföldünk gyerekeinek. Idén három intézmény fiataljait is szeretnénk segíteni: a Miroslav Antić Általános Iskola ludasi kihelyezett tagozatát, a Lurkóházakat, illetve a tordai Ady Endre iskolát.

Idén is vállalták a felkérést vajdasági művészeink: **Bajza Viktória, Fehér Nóra, Korhecz Imola és a Cimbora Együttes, Varga Izabella,** illetve a tavaly nagy sikert aratott gyerekfellépőink is velünk lesznek.

Kézműves termelőink is hozzájárulnak az est sikeréhez: a Hernyák Birtok borai, a Sonkamester sonkái, a Balkan Grill plocki kavicái és a RothBeer kézműves sörei várnak bennünket a Mikulás-esten.

Idén még többen fogunk össze, tavaly az Ausztriában élő vajdasági magyarok baráti egyesülete is támogatta a gyűjtésünket, idén pedig mellettük a londoni Magyar Kultúra és Örökség Alapítvány is szervez jótekonysági gyűjtést erre a célra. Összefogásban az erő, három szervezet fog együtt gyűjteni!

Mindenkivel szemben idén is ugyanaz a kritérium: minden fellépő művész és vendéglátó vajdasági vagy kötődik Vajdasághoz, és nem kap anyagi térítést az előadásáért, vagyis mindannyian, a Vajdasági Baráti Egyesület teljes tagsága, a Fonó is az este ingyen és bérmentve, ám annál nagyobb lelkesedéssel dolgozik a három vajdasági intézmény gyerekeiért.

Kérjük, gyertek el minél nagyobb számban! A részvételhez regisztrálni kell a vajdasagibarat@gmail.com címen november 29-ig, ugyanis véges a Fonó befogadóképessége, minden évben két héttel a Mikulás-est előtt telt ház szokott lenni a foglalkások alapján.

A részletekért az egyesület oldalán lehet érdeklődni: www.facebook.com/vajdasagibarat

Hálásak lennénk, ha támogatni szeretné a Vajdasági Baráti Egyesület működését:

Vajdasági Baráti Egyesület, Erste Bank 11600006-00000000-60650436 (Közleményben: támogatás).”

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
- Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
- Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószám: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak beföldi kézbesítéssel)
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
- Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs